

MILIEURAMA

MAANDBLAD BOND BETER LEEFMILIEU

AFGIFTEKANTOOR
BRUSSEL X

SLACHTHUIZEN
ONDER HET MES

VAC STIMULEERT
GEZINSLANDBOUW

COSTA RICA
ALS VOORBEELD?

MILIEURADEN
LATEN HET AFWETEN

VN-KONFERENTIE
OVER STADSBELEID

VERSCHIJNT NIET IN JANUARI EN AUGUSTUS

70 Bf. MILIEURAMA WORDT GEDRUKT MET INKT OP VEGETALE BASIS

1996 / 5

MEI

2	KOMMENTAAR (Blijvend) wachten op Godot?
3-5	OMSLAGVERHAAL Het gekrijs der varkens. Kommer en kwel voor menig buurtbewoner...
6	LEDENBLAD BBL-verenigingen tonen zich van hun beste kant.
7-9	INTERVIEW Het Vlaams Agrarisch Centrum geeft ABS en Boerenbond er van langs.
10	FLITSSEN Econet doet het op de fiets. WWF zegt het met beton.
11-13	INTERNATIONAAL Onze reporter (met buikgriep) op stap in Costa Rica.
14-15	Een evaluatie van het gemeentelijk milieukonvenant. Milieu of landbouw in de gemeentelijke milieuraad?
16-17	FRONTLIJN Teveel licht en teveel verkavelingen.
18-19	Binnenkort gaan de VN opnieuw kongresseren. Een vooruitblik op de Habitat-II-konferentie in Istanbul.
20	PRO & CONTRA Meer industrieterreinen? De Stedebouwwatch vs. de Minister.
21	MINA Afvalwater verdient ook zijn heffing.
22-23	EKO TIPS De tropen in je eigen tuin.
24-25	BOEK EN MILIEU Een overzicht van de BBL-milieubibliotheek.
26-29	ADVERTENTIES Er broedt wat in je tijdschrift!
30	PUZZELN Haal je BBL-boekenpakket in huis.
31	KALENDER Je milieu-wegwijzer voor de komende weken.

LAAT ONS BIDDEN...

Deze maand heeft het Forum Ruimtelijke Ordening, een samenwerkingsverband van groepen die zich bekommeren om de inrichting van onze ruimte, een perskonferentie georganiseerd over de illegale slachthuizen in Vlaanderen. In 1993 gebeurde dit ook al. Ondertussen is er niet veel veranderd.

Van de 71 slachthuizen die gecontroleerd werden, zijn er 43 niet in orde met hun vergunning. Dat is meer dan de helft. Dit betekent niet alleen een onrechtvaardigheid tegenover diegenen die trouw hun burgerplichten naleven en wel in orde zijn met bouw- en milieuvergunningvoorschriften. De onwettige uitbating betekent in ieder van de gevallen niets dan kommer en kwel voor de omwonenden: de meeste van deze slachthuizen zijn ingeplant in of op de rand van woonwijken, bewoners hebben last van verkeersoverlast, stank en lawaai van dieren en koelinstallaties.

Dergelijke bedrijven horen thuis in bedrijfszones. Uiteraard hebben wij begrip voor de werkelijkheid dat je een slachthuis niet van de ene op de andere dag kan overplanten naar een andere site. Ook daarbij komen heel wat rompslomp en vooral kosten kijken. Uiteraard beseffen wij ook dat de wildgroei in onze ruimtelijke inrichting niet op een dag goed te maken is. Een eeuwenlange wanorde ruim je niet zo gemakkelijk op.

Maar toch herhalen wij al jaren hetzelfde (en wij zijn bereid dat te blijven doen): een menselijke en leefbare omgeving is toch een basisbehoefte voor iedereen. Onze beleids mensen moeten ons deze kunnen verzekeren door eindelijk werk te maken van een ruimtelijk structuurplan (een BBL-eis die niet dateert van 1993, maar van 1973 wanneer we vonden dat dit plan moest tot stand komen voor de gewestplannen), door minstens de verantwoordelijkheid te nemen om door wijze vonnissen die de sluiting van 'zonevreemde' bedrijven bevelen, te laten uitvoeren. Laat ons bidden....

• Lieve Grauls

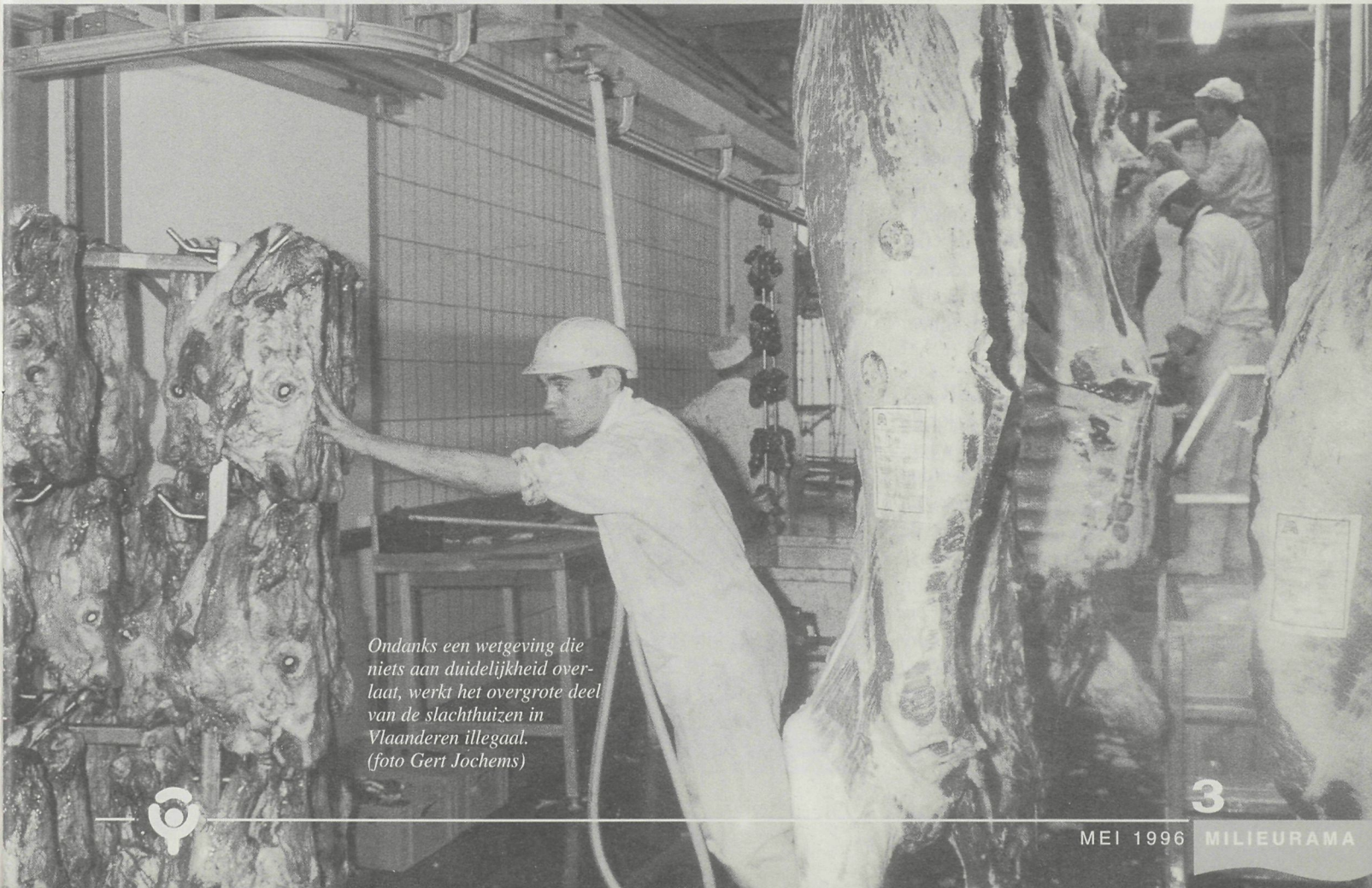
OVERHEIDSOPTREDEN LAAT OP ZICH WACHTEN... SLACHTHUIZEN ONDER HET MES!

Leven in de buurt van een slachthuis is geen lachertje. Vrachtwagens volgepropt met vetgemeste varkens rijden dag en nacht af en aan. Krijsende varkens op weg naar de slachtbank zorgen voor een helse lawaai overlast. Slachtafval ligt dagenlang in open lucht weg te rotten. Bloedresten en afvalwater worden vaak ongezuiverd in de dichtstbijzijnde beek geloosd... Lawaai, stank en verkeersoverlast zijn voor de buurtbewoners 'dagelijkse kost'. Nochtans werkt een groot deel van de slachthuizen in Vlaanderen illegaal. In veel gevallen beschikken ze niet over de vereiste bouw- en/of milieuvergunningen. Precies 3 jaar geleden trok BBL aan de alarmbel. Samen met een aantal lokale aktiekomitees eiste de milieukoepel toen een krachtig overheidsoptreden. Op vandaag is daar echter nog niks van te merken...

Het mag dan ook geen verrassing heten dat de Stedebouwwatch, een samenwerkingsverband tussen de Bond Beter Leefmilieu, Stadsland vzw, Natuurreservaten vzw en de Vlaamse Federatie voor Planologie (VFP), recent het dossier van de illegale slachthuizen nog eens bovenop de politieke agenda plaatste.

Samen met een aantal lokale aktiegroepen werd de Vlaamse overheid nog maar eens aangemaand om eindelijk de daad bij het woord te voegen en slachthuizen niet langer toe te laten in woonzones. "De hinder die slachthuizen veroorzaken voor omwonenden is immers ronduit ondraaglijk", aldus Erik Grietens, koördinator

van de Stedebouwwatch. "Om te beginnen is er de geluidsoverlast. Het laden en lossen van vee en vlees begint vaak al om 4u 's morgens. En naast het lawaai van krijssende varkens krijgt de buurt ook nog af te rekenen met het gebrom van koelinstallaties".

Ondanks een wetgeving die niets aan duidelijkheid overlaat, werkt het overgrote deel van de slachthuizen in Vlaanderen illegaal. (foto Gert Jochems)

OPGEPAST IN DE BUURT VAN HET SLACHTHUIS!

VARKENSKOOTJES OP DE STOEP

De problemen blijven echter niet beperkt tot geluidshinder. Zware vrachtwagens scheuren dag en nacht doorheen rustige woonwijken en zorgen op die manier voor heel wat verkeersoverlast. "En tijdens de zomer krijg je er als buurtbewoner ook nog de enorme stank gratis bovenop", stelt Goedele Schuerman van Stadsland vzw. "Dat kan ook moeilijk anders. In de meeste gevallen laat men het slachtafval gewoon buiten liggen of rijden vrachtwagens met onbedekt en rot-tend slachtafval nog maar eens doorheen de nauwe straatjes van de woonwijk. Als buurtbewoner mag je al tevreden zijn als er niet hier of daar wat varkensskootjes of ingewanden op je stoep vallen". Tenslotte wijst de Stedebouw-wacht ook nog op het probleem van het afvalwater dat zwaar verontreinigd is. Inzake stikstofverontreiniging wordt de slachthuis-sektor enkel voorafgegaan door de chemische nijverheid. Voor de honderden buurtbewoners is het al langer duidelijk: slachthuizen kunnen niet in de nabijheid van woonbuurten...

UITBREIDEN KAN NIET MEER

En eigenlijk hebben de talrijke lokale aktiekomitees en de Stedebouw-wacht overschot van gelijk. Bovendien worden ze in hun standpunt gevolgd door 'de wetgever'. Immers, volgens de wet op de ruimtelijke ordening kunnen zone-vreemde bedrijven enkel toegelaten worden in woonzones 'voor zover deze taken om redenen van goede ruimtelijke ordening niet in een daartoe aangewezen gebied moeten worden afgezonderd'. Echter, net als zo vaak het geval is, blijkt de wetgeving ook hier een heel 'rekbaar begrip' te

zijn... "Nochtans laat deze reglementering aan duidelijkheid niet te wensen over én is ze recent nog strenger ingekleurd", verduidelijkt Goedele Schuerman. "Voor zonevreemde bedrijven die gevestigd zijn in woongebieden is het niet langer mogelijk om uit te breiden. Tenzij die uitbreidingen noodzakelijk zijn om de milieu-overlast te beperken, bijvoorbeeld wanneer het bedrijf een waterzuiveringsinstallatie wil bouwen". Een uitbreiding van de produktie is dus niet meer wettelijk. Wanneer een slachthuis zijn produktie alsnog wil uitbreiden, dan moet het verhuizen uit het woongebied. Aan duidelijkheid laat dit alvast niet te wensen over...

Bovendien is er de milieuwetgeving van Vlare II die evenmin aan duidelijkheid overlaat. Klasse 1-slachthuizen zijn verboden in of op minder dan 100 meter van een woongebied, een recreatiegebied, een grondwaterwinningsgebied of een beschermingszone rond een waterwingebied. Verschillende slachthuizen hebben voorlopig nog een oude ARAB-vergunning. Eens deze vervalt zouden ze, op basis van de nieuwe Vlare-wetgeving, moeten vertrekken uit de woongebieden.

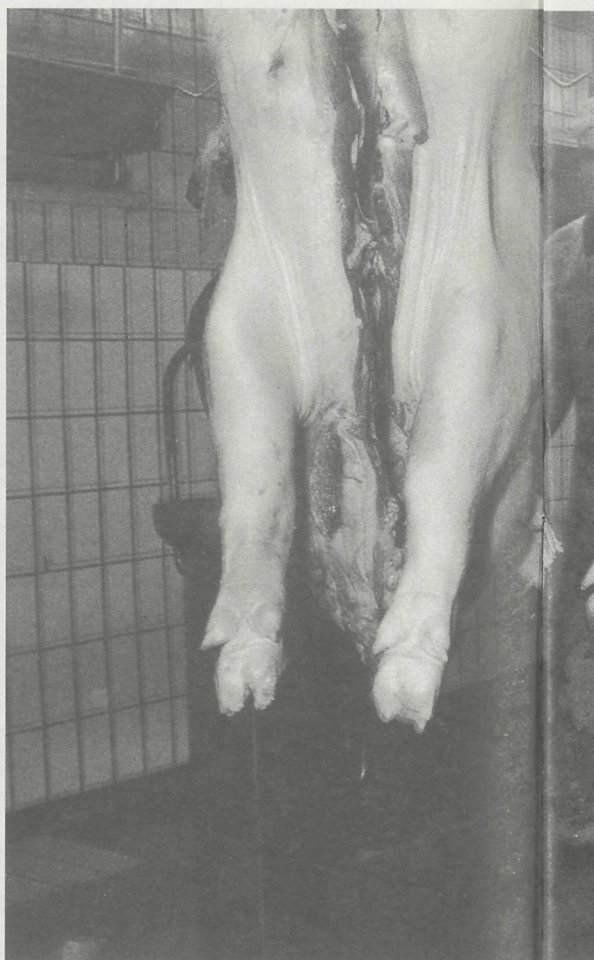
WETGEVING NALEVEN

Vlaanderen zou echter Vlaanderen niet zijn, mochten deze reglementen niet kompleksloos met voeten worden getreden. "Een groot deel van de slachthuizen trekt zich niets aan van deze wettelijke bepalingen", stelde Erik Grietens vast. "Sommige slachthuizen werken gewoon verder zonder milieuvergunning, andere breiden uit zonder bouwvergunning. Nog andere slachthuizen spelen het spelletje nog handiger: met een gemeentelijk plan

van aanleg, een BPA dus, proberen ze hun toestand te regulariseren. Het gebied rond het slachthuis wordt op die manier bedrijfzone, de tuinen van omwonenden worden omgetoverd tot bufferzone". Pittig detail: volgens de Raad van State is het regulariseren via een BPA een onwettelijke techniek. Sommige bedrijven tenslotte proberen om het gewestplan in zijn totaliteit te laten herzien. Op papier is alles dan in orde. Erik Grietens: "Probleem blijft dan echter nog steeds de Vlare-wetgeving die stelt dat slachthuizen niet toegelaten zijn op minder dan 100 meter van een woongebied. En ook de hinder voor buurtbewoners zal er met de herziening van het gewestplan niet beter op worden".

BALEN IN BAVEGEM...

De wetgeving op zich mag dan al vrij behoorlijk zijn, in de praktijk valt daar weinig van te merken. Eén van de meest frappante voorbeelden daarvan is het slachthuis Fonck-Dehenin in Bavegem. Het ligt middenin de dorpskern en is volgens het gewestplan gebouwd op een recreatiezone. Reeds enkele jaren is het slachthuis 'steen des aanstoots' voor heel wat buurtbewoners. Ze doen al jarenlang al het mogelijke om het slachthuis aan banden te leggen. "Op vandaag beschikt het slachthuis over geen enkele vergun-

ning", vertelt ons een buurtbewoner. *"In het verleden werd het slachthuis uitgebreid waarbij de bouwvergunning met 800% overtreden werd. Een poging van de gemeente om de toestand te regulariseren via een BPA strandde op procedurefouten. Ook de milieuvergunning is bovendien niet in orde"*. Na onderzoek blijkt dat de vroegere uitbatingsvergunning sinds februari '90 vervallen is en dat een nieuwe vergunning achtereenvolgens geweigerd werd door het provinciebestuur, de toenmalige minister van leefmilieu De Batselier én de Raad van State. Na deze definitieve weigering kon De Batselier zijn administratie de opdracht geven om het bedrijf te sluiten. Erik Grietens: *"Hij nam zijn verantwoordelijkheid echter niet op en speelde de bal terug naar de omwonenden. Ze moesten zelf maar optreden via een deurwaarder"*. Het parket van Dendermonde zou de zaak verder opvolgen. Het slachthuis werkt ondertussen onverstoord verder...

NACHTMERRIE IN RUISELEDE

Een ander 'bloedstollend' verhaal is dat van het slachthuis te Ruiselede, een landelijk dorp in West-Vlaanderen. In de dorpskern, op amper 200 meter van de kerk, worden dagelijks enkele honderden varkens naar de slachtbank gevoerd. Het bedrijf slaagde erin om stelselmatig uit te

breiden, met of zonder vergunning. Voor de buurt is het slachthuis een nachtmerrie: *"Het zorgt voor lawaai, een verschrikkelijke stank én een onhoudbare verkeersoverlast"*, vertelt Erik Grietens. *"Ondanks het feit dat het slachthuis eigenlijk niet langer gevestigd kon zijn in een woonzone, kreeg het begin de jaren '90 toch een vergunning uitgereikt door de Bestendige Deputatie van de provincie West-Vlaanderen. Die vergunning werd echter vernietigd door de toenmalige leefmilieuminister De Batselier waarop de gemeente dan maar besliste om een BPA op te maken dat het zaakje zou regulariseren. Dat BPA werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering, begrijpe wie kan, maar werd achteraf wel vernietigd door de Raad van State"*. Echter, al beschikt het slachthuis over geen enkele vergunning meer, de volgestouwde vrachtwagens blijven maar aan- en afrijden. Het slachten gaat door. Geen enkele overheid had tot op vandaag de moed om zijn verantwoordelijkheid op te nemen en het slachthuis te sluiten. Buurtbewoners blijven verbitterd achter...

OVERHEID

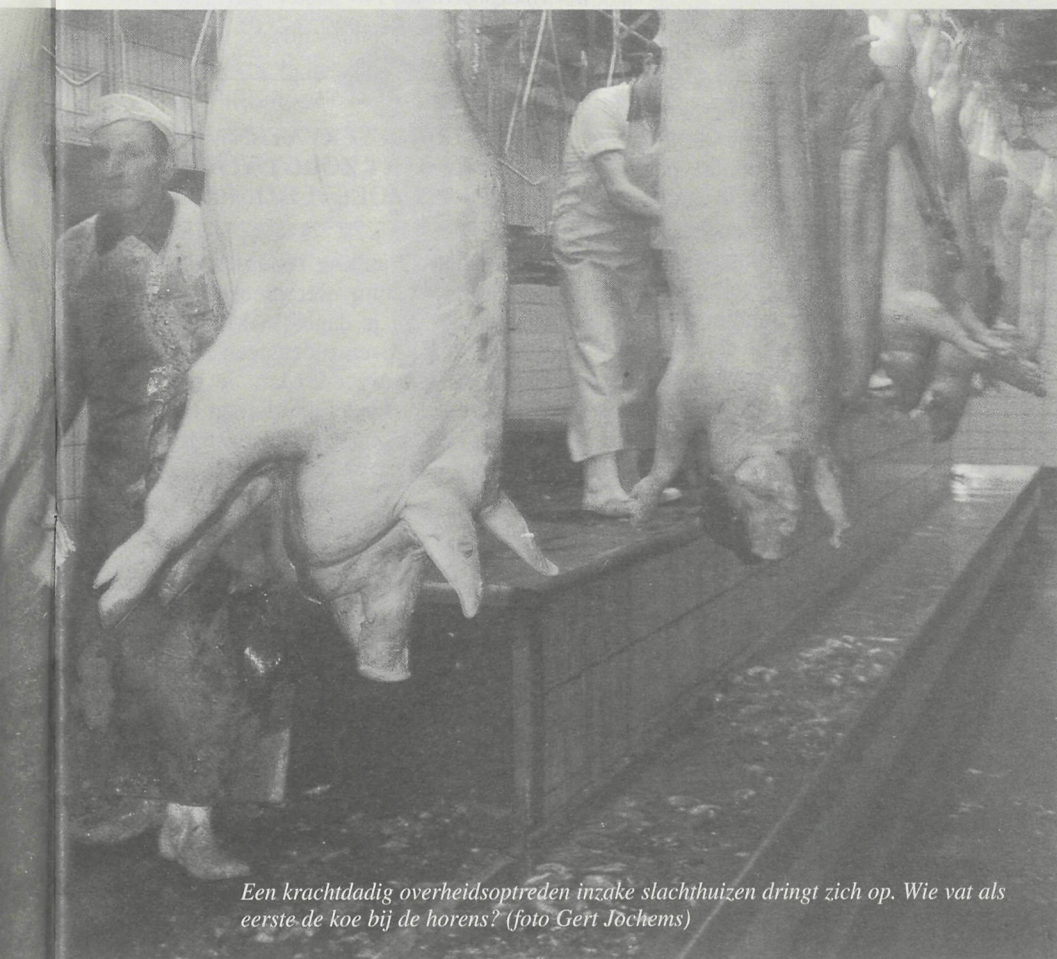
MET 'BLOEDENDE' NEUS

Deze twee voorbeelden zijn geen losstaande gevallen. Of wat te denken van de nv Noordvlees Van Gool uit Kalmthout.

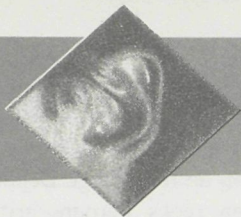
Dit bedrijfje bouwde in '91 een volledig nieuwe varkensslachterij in woongebied, maar vroeg pas een jaar later een vergunning aan bij de Bestendige Deputatie. Er volgde een reeks beroepschriften, de minister van leefmilieu nam uiteindelijk 3 verschillende beslissingen en op vandaag weet niemand nog hoe het juridisch kluwen uit elkaar te halen is. Het slachthuis profiteert daar handig van en werkt rustig voort. *"Je kan nog een hele reeks gelijkaardige voorbeelden aanhalen"*, stelt Grietens. *"Zo kregen we bij de Stedebouwacht nog melding van wantoestanden in Oordegem, Damme en Zedelgem. Telkens wordt duidelijk dat het slachthuis eigenlijk totaal verkeerd ingeplant is, niet over de vereiste vergunningen beschikt én de diverse overheden doen alsof hun neus bloedt"*.

Nochtans werden de voorbije jaren diverse initiatieven genomen om de overheid aan te sporen iets te doen aan de problemen met en rond slachthuizen. *"In december '93 hebben we aan de ministers Kelchtermans en De Batselier een duidelijk standpunt gevraagd inzake slachthuizen in of nabij woonzones"*, schetst Goedele Schuerman. *"De kabinetten wilden echter eerst de uitspraak van de Raad van State afwachten in het dossier Bavegem. Maar zelfs nadat de Raad van State in februari '94 dat slachthuis geen vergunning toekent, gebeurt er niets. Ook niet nadat verschillende bewonerskomitees een verzoekschrift bij de Vlaamse Raad indienen om een openbaar debat over slachthuizen te organiseren"*. Nochtans beschikken de bevoegde overheidsdiensten en ministers over alle mogelijke argumenten en wettelijke middelen om krachtadig op te treden en slachthuizen in woongebieden gewoon te sluiten. In de praktijk verandert er echter niets. Of toch wel? In het jaarverslag van '93 van het Bestuur Milieu-Inspektie is een inventaris opgenomen van 71 slachthuizen die gecontroleerd werden. Uit deze tabel blijkt dat 43 slachthuizen hun milieuvergunning overtreden en dat negen slachterijen helemaal geen vergunning hebben. De aanzet om de koe bij de horens te vatten? Inderdaad: na '93 werd deze inventaris niet meer opgemaakt...

• Piet Decoster

Een krachtadig overheidsoptreden inzake slachthuizen dringt zich op. Wie vat als eerste de koe bij de horens? (foto Gert Jochems)

BIJ HET HEENGAAN VAN LUC...

Tijdens de zomermaanden van '95 was Luc Weygant een regelmatige gast op het BBL-sekretariaat. Niet zo maar een willekeurige bezoeker, Luc was een gemotiveerde vrijwilliger die vaak een handje toestak bij administratief werk, grote verzendingen, kopieerwerk,...

Op het eerste zicht leek hij een zeer energiek mens, hoewel Luc te kampen had met ernstige gezondheidsproblemen. Het lag echter niet in zijn aard om daar veel over te klagen. Op 14 april liet Luc deze aardse wereld voor wat hij is en nam in alle stilte afscheid. Zijn behulpzaamheid, zijn opgewekt karakter, zijn vriendelijk woord dat hij altijd voor ons klaar had, die goede herinneringen zullen we vast en zeker nog lang bewaren. "Geen bloemen noch tranen, enkel een goede herinnering", waren zijn afscheidswoorden...

WWF EN NATUURRESERVATEN ONDERSTEUNEN KUNST OP HOOG NIVO IN DE VALLEI VAN ARTUL

Lutra, of ARTUL door elkaar gegooid, staat voor otter in het Latijn. De vallei van de otter is een kunstproject dat het Plan Otter ondersteunt. Dit plan wil via een aantal concrete maatregelen de milieukwaliteit in de IJzervallei verbeteren en op die manier het leven voor otters in de vallei weer mogelijk maken. In enkele tientallen jaren heeft de mens de natuur grotendeels naar de vaantjes geholpen. De IJzervallei is nog maar één van de schaarse open ruimten in Vlaanderen. Ondanks de erkenning als Valleigebied, Ramsar-gebied en beschermingszone voor vogels in het kader van de EG-richtlijn wordt de vallei door ondermeer vermeting en jachtdruk sterk bedreigd.

Natuur- en milieuverenigingen, het Provinciebestuur en het Vlaamse Gewest zijn zich bewust van de slechte toestand waarin dit waardevolle stukje natuur zich bevindt en lanceerden daarom op 26 juni 1995 het kunstproject "de Vallei van Artul". Honderden dichters en beeldende kunstenaars uit heel Vlaanderen werden aangeschreven om aan dit project deel te nemen.

Het project bestaat uit vijf onderdelen: de uitgave van een boek, een literaire happening, een zomertentoonstelling, een vei-

ling en een muzikale slothappening.

62 Vlaamse dichters, waaronder Geert Van Istendael, Willy Spillebeen en Herr Seele, stuurden een literaire bijdrage in rond het thema en dit resulteerde in de uitgave van het boek 'O Stroom'. De literaire happening vindt plaats op zondag 2 juni om 16 uur op het kasteel De Blankaart. Van 6 juli tot 17 augustus worden de diverse kunstwerken tentoongesteld in het kasteelpark De Blankaart, het Koninklijk Technisch Ateneum en het centrum van Diksmuide. De kunstveiling gaat door op zaterdag 17 augustus om 11 uur in het Koninklijk Technisch Ateneum van Diksmuide. Diezelfde dag, om 16 uur, wordt het project muzikaal afgesloten in en rond een tent nabij de Hoge Brug aan de oevers van de IJzer.

Inlichtingen: Natuurreservaten vzw, De Blankaart, Guido Vandenbroucke, Iepersesteenweg 56, 8600 Woumen, Tel. 051/54.52.44., Fax. 051/54.57.85.

DIALOOG VZW ZOEKT ADMINISTRATIEF MEDEWERK(ST)ER

Dialogo vzw is op zoek naar een administratief medewerk(st)er in DAC-statuuut. Alleen uitkeringsgerechtigde werklozen komen dus in aanmerking. Er wordt gezocht naar een technisch regent(es) of een regent(es) wetenschappen, ped. H.O.K.T. 2 of 3 jaar. Kennis van en belangstelling voor duurzame energie én ervaring met PC-tekstverwerking (Word for Windows) strekt tot aanbeveling. Het is de bedoeling dat de administratief medewerk(st)er instaat voor de documentatieverwerking en de coördinatie van het Dialoog-tijdschrift i.v.m. 'duurzame energie' op zich neemt. Ook de promotie van bestaande cursussen, activiteiten,... behoort tot het takenpakket.

Inlichtingen:

Dialogo vzw, Blijde Inkomststraat 109, 3000 Leuven, Tel. 016/23.26.49., Fax. 016/22.87.94.

FIETS JE RO(U)T(E) MET HET FIETSRUTEBOEK VAN JNM

De JNM-ers geven in dit unieke werk andere fiets- en natuurliefhebbers hun kennis door in verband met prachtige stukken natuurgebied die ze zelf per

tweewieler ontdekten.

Alle fietsroutes worden ingeleid met een streekbeschrijving. Daarin worden zaken als geologie, historische ekologie, het algemeen landschappelijk beeld, landgebruik en folklore besproken. Vervolgens wordt alle praktische informatie gebundeld in een technische fiche: afstand, vertrek- en eindpunt, biotopen, gebruikte kaarten, winkels, slaappleatsen, streek-specialisten en fietsenmakers. Dan volgt de routebeschrijving. Deze wordt opgesplitst tot een juiste en duidelijke wegbeschrijving met een kort intermezzo bij natuurgebieden en merkwaardigheden. Alle routes vertrekken en eindigen aan een Belgisch station. Door de combinatie van trein en fiets promoot JNM de mogelijkheden van milieuvriendelijk toerisme nog eens extra.

Het fietsrouteboek is te verkrijgen in de JNM-winkel aan de Kortrijksepoort 140 te Gent. Voor de aantrekkelijke prijs van 440 frank krijg je er bovendien ook een aantal tweekleurenkaarten bovenop.

Inlichtingen:

Jeugdbond voor Natuurstudie en Milieubescherming (JNM), Kortrijksepoortstraat 140, 9000 Gent, Tel. 09/223.47.81., Fax. 09/223.28.05.

NATUURRESERVATEN OOST-BRABANT ZORGT VOOR FIETS- EN ZOEKPLEZIER.

Vanaf zaterdag 29 juni tot zondag 8 september zorgt Natuurreservaten Oost-Brabant ervoor dat je dagelijks Midden-Brabant kan verkennen tijdens een fietszoektocht van ongeveer 20 km. Je passeert langs enkele landelijke dorpen tussen Brussel en Leuven, rustige wegen leiden je langs fraaie plekjes, je passeert natuurreservaten als het Torfbroek, Silsombos en de Molenbeekvallei... Wie deelneemt aan de zoektocht kan uiteraard een aantal leuke prijzen in de wacht slepen. Alle fietszoektochten starten aan een aantal herbergen in de streek. Wil je weten waarheen, contacteer dan het sekretariaat van Natuurreservaten Oost-Brabant.

Inlichtingen:

Natuurreservaten Oost-Brabant, Diestsesteenweg 77, 3010 Kessel-Lo, Tel. 016/25.25.19.

INTERVIEW MET JEAN-PIERRE DE LEENER, KOÖRDINATOR DIENSTENCENTRUM VAC "GEZINSLANDBOUW IS BESTE GARANTIE VOOR KWALITEITSVOEDING EN LEEFBAAR PLATTELAND."

Boerenorganisaties in Vlaanderen... Is er nog leven na de Boerenbond en het Algemeen Boerensyndikaat? Wellicht wel, want met ruim 3.500 leden is het Vlaams Agrarisch Centrum (VAC) veel meer dan het kleine broertje van de 'grote twee'. Het VAC werd 10 jaar geleden opgericht als een syndikale organisatie die op een 'andere' manier de 'andere' belangen van de 'andere' landbouwer wil verdedigen. Milieurama ging op de babbel bij Jean-Pierre De Leener. Hij is niet alleen koördinator van het VAC-dienstencentrum maar staat ook dagdagelijks met de twee voeten in het landbouwleven. In Sint-Pieters-Leeuw heeft hij op 1,2 ha zijn eigen biologische groententeelt bestemd voor rechtstreekse verkoop.

Het VAC is ruim wilden afstappen zich'. Was die op-

We stelden reeds zagezegd boven Komt daarbij dat de produktie in handen wat betreft schaal- Daarbovenop stel je kwaliteitsprodukten liteit wil afleveren, organisaties echter willen een pleidooi hogere prijs. Het markt zowel in onder druk zetten.

10 jaar geleden ontstaan als een vereniging van landbouwers die van het principe van het louter economisch produceren 'an richting een noodzaak?

geruime tijd vast dat de landbouwer en tuinder om het hoofd water te houden, steeds meer moest concurreren met kollega's. grootschalige veevoederindustrie de voorbije jaren steeds meer nam, waardoor de boer het hoofd moet bieden aan bedrijven die voordeel en financiële draagkracht in een veel betere positie zitten. vast dat de konsument steeds minder het onderscheid maakt tussen en industrieel geteelte produkten. Voor de gewone landbouwer die kwa- is dat een zo goed als onhoudbare situatie die door de bestaande landbouw- te weinig wordt erkend. Met het VAC willen we die leemte invullen. We houden voor een kleinere maar meer kwalitatieve produktie tegen een heeft immers geen zin om overschotten te produceren die de landbouw- eigen land als in de derde wereld

Jean-Pierre De Leener: "Er zijn nog heel weinig raakvlakken tussen landbouwers en milieu-activisten. Stadsmensen beseffen niet wat het boerenleven inhoudt. Omgekeerd kan een boer zich absoluut niet voorstellen wat het betekent om elke dag op kantoor of in de fabriek te werken". (foto Frans Geys)

BOEREN- EN NATUURRESERVATEN

De landbouwsector kreeg de voorbije jaren serieuze kritiek vanuit milieuhoek. Vind je die kritiek terecht?

Er worden vandaag de dag heel wat eisen gesteld aan de landbouw. We moeten veel produceren, we moeten goede kwaliteit afleveren én het moet bovendien nog milieuvriendelijk zijn ook. Er zijn echter heel weinig mensen binnen de milieubeweging die onze kwaliteitsprodukten ook effectief afnemen. Stel dat ze dat wél zouden doen, dan raken we onze produkten ongetwijfeld kwijt aan een betere prijs. Het voordeel daarvan is dan weer dat je minder moet produceren en dat je als landbouwer meer energie kan stoppen in andere zaken zoals het onderhoud van kleine landschapselementen. Nu moet je je als landbouwer vaak te pletter werken voor een aalmoes. Wanneer die 'groene jongens' je dan ook nog eens komen vertellen hoe het eigenlijk moet om milieuvriendelijk te zijn, dan begrijp ik wel dat sommige landbouwers eens uit hun krammen schieten. Het heeft ook heel wat te maken met wederzijds onbegrip. Stadsmensen beseffen niet wat het boerenleven inhoudt terwijl een boer zich absoluut niet kan voorstellen wat het is om op kantoor of in een fabriek te werken. Er zijn nog slechts heel weinig raakvlakken. Het resultaat is dat de politici en de administraties oplossingen voorstellen zonder het echt probleem te kennen.

Hoe ziet u de Europese landbouw verder evolueren, rekening houdende met de grenzen van het eco-systeem en met garanties voor een sociaal aanvaardbaar inkomen voor de boeren?

Als er niks verandert, dan zal de landbouw nog meer evolueren naar een dubbele structuur. Enerzijds zal de landbouw genoodzaakt worden om steeds meer

industriële grondstoffen te produceren tegen een zo laag mogelijke prijs. Anderzijds zal er wellicht een soort 'beheerslandbouw' worden gerealiseerd waar met behulp van subsidies minder intensief zal worden geproduceerd. Het gevaar bestaat echter dat in die beheersgebieden minder ekologisch zal worden geproduceerd als voorheen. Een gevolg van het huidig mestactieplan is immers dat biologische bedrijven in bepaalde natuurgebieden bijna volledig verplicht worden om kunstmeststoffen te gebruiken. De meest ekologische produktiemethode wordt daar dus totaal onmogelijk gemaakt. Uiteindelijk kom je in een situatie terecht waar je enerzijds 'boerenreservaten' en anderzijds 'natuurreservaten' hebt gekreëerd. Ze zullen allebei pakken geld kosten aan de gemeenschap. Met het VAC hebben wij het op die dualiteit niet zo begrepen. Wij pleiten integendeel voor de integratie van landbouw en natuur waarbij iedereen minder produceert, maar dan wel tegen een betere prijs. In België verbouwt een gemiddelde graanboer op dit moment ongeveer 7.000 kg aan 6 fr per kg. Het zou heel wat beter zijn, mocht dat gemiddelde naar beneden kunnen getrokken worden tot pakweg 5.000 kg aan 3 frank per kg. Dan realiseer je precies dezelfde omzet maar kan je al het gesproei en gespuut met pesticiden achterwege laten én haal je dus ook de produktiekosten nog een keer naar beneden.

GB OP HET MATJE

Het VAC heeft onder zijn leden de meeste Vlaamse biologische boeren. Zijn die eigenlijk tevreden met het huidige landbouwbeleid? Bijvoorbeeld inzake de premie die jullie ontvangen per hektare biologisch geproduceerde voedingsstof?

Eigenlijk zijn die premies gewoon een

lachertje waar de meeste boeren, gelukkig maar, geen rekening mee houden. De overheid werd door de EG verplicht om premies toe te kennen en er wordt dan ook wel 'iets' uitgedeeld. Maar biologische landbouw is iets wat onze regering helemaal niet interesseert. Voor hen komt het er alleen op aan om de hele agro-industrie die eromheen hangt, in stand te houden.

Jullie houden een stevig pleidooi voor kwalitatieve land- en tuinbouw. Een labeling is daarbij essentieel. Onlangs echter kwam het biogarantielabel in opspraak in de affaire met GB. Wordt er wel meer misbruik van gemaakt?

Ik denk het niet. Het feit dat GB het deksel op de neus kreeg, is voor mij het bewijs dat het een uitstekend controlemiddel is. Als je kwaliteit produceert, moet je dat ergens beschermen en dat is met het biogarantielabel gebeurd. In het Pajottenland zijn we momenteel bezig met het label 'boeregoed' waaronder zowel biologische als andere boeren hun kwaliteitsvolle produkten aan de konsument zullen kunnen brengen. Zo'n label kost je jaarlijks een aardig bedrag, maar dat moet je er voor over hebben om je zelf te beschermen tegen minder gewetensvolle producenten en distributeurs die snel winst willen maken. Kwaliteit produceren en verkopen is uiteindelijk een vertrouwenskwesitie. Je mag echter niet toelaten dat het vertrouwen wordt geschaad door derden die met die kwaliteit een loopje nemen.

De voorbije maanden en jaren werd het Vlaamse landbouwbeleid overheerst door het getouwtrek rond het Mestactieplan. Wat zijn volgens jullie de belangrijkste hiaten in de uiteindelijke MAP-versie?

In het MAP worden de verschillen tussen zelfstandige landbouw en kontraktland-

bouw gedefinieerd. De Boerenbond heeft dat, onder druk van haar zelfstandige achterban, tijdens de onderhandelingen ook verdedigd maar toch ondermijnen zij die definitie in realiteit uiteindelijk volledig. Ons dienstencentrum heeft berekend dat je met de helft van het aantal varkens op een zelfstandig bedrijf evenveel kan verdienen dan met het dubbel op een kontraktbedrijf omdat daar een groot deel van de koek naar de veevoederindustrie gaat. Daarom wilden wij dat onderscheid tussen zelfstandige landbouw en kontraktlandbouw absoluut genoteerd zien. Nu probeert men echter zoveel mogelijk om ook de kontraktindustrie als zelfstandige landbouw te beschouwen. Als de Mestbank niet dringend ingrijpt, en die kans lijkt me klein te zijn, dan is het hele MAP een maat voor niets geweest. Ook het uitrijverbod van drijfmest dat in waterwinningsgebieden werd ingesteld vanaf begin september tot half januari, is volgens mij ook een slechte zaak voor het milieu. Je creëert op die manier een kunstmatige concentratie van bemesten net voor en net na de bemestingsstop. Daarnaast wordt een aantal boeren verplicht te investeren in mest-opslag terwijl ze niets daarvoor in ruil terugkrijgen. Dat lijken me zware tekortkomingen...

NUCHTER BLIJVEN

Julie relatie met de Boerenbond, het ABS en de veevoederindustrie is bezwaarlijk harmonieus te noemen?

Rond korte-termijnbelangen zouden we elkaar misschien nog kunnen vinden. Onze lange-termijnvisies zijn echter totaal uiteenlopend. De besturen van Boerenbond en ABS lopen gewoon mee met politiek en industrie en offeren het inkomen van boeren en tuinders op voor de belangen van de grondstoffenhandel.

De milieubeweging en de boeren en tuinders hebben er alle belang bij dat ook de stem van de andere land- en tuinbouw wordt gehoord. (foto Frans Geys)

Wanneer ze winst kunnen maken en hun positie kunnen consolideren, is er voor hen geen vuiltje aan de lucht. Het belang van de landbouwers speelt daarbij helemaal geen rol. Wij denken volledig in de andere richting. We willen minder kwantiteit en meer kwaliteit onder sociaal aanvaardbare leef- en werkomstandigheden voor boeren en tuinders. Voor ons bestaat er niet zoiets als 'de landbouwsektor': er zijn zelfstandigen en er zijn grote industriëlen. Het VAC is opgericht om een zelfstandige gezinslandbouw te verdedigen omdat wij denken dat die de meeste waarborgen biedt voor kwalitatief voedsel en een leefbaar platteland.

Hoe ziet u tenslotte de samenwerking tussen het VAC en de milieubeweging evolueren?

Tijdens de MAP-onderhandelingen hadden we heel goede contacten met de afgevaardigden van de milieubeweging. Een aantal milieumensen heeft toen het verschil leren kennen tussen industriële productie en zelfstandig boeren. Wij ondervonden een vrij grote wederzijdse openheid tussen VAC en milieubeweging en ik denk dat de deuren langs beide kanten op een grote kier staan. Zo'n samenwer-

king zal wellicht niet altijd even evident zijn vermits er binnen de milieubeweging nu eenmaal ook verschillende strekkingen zijn. Je hebt mensen die te vinden zijn voor boeren- en natuurreservaten. Anderen hebben het dan weer meer begrepen op een meer harmonieuze samenwerking. Hoedanook, we hebben er alle belang bij om de banden aan te halen. Als zowel boeren als groene jongens de zaken nuchter bekijken, moet het mogelijk zijn om elkaar te vinden. Toch stroomt er vanuit de milieubeweging als organisatie te weinig informatie door naar ledenverenigingen. Het VAC is er niet bekend. In de media is het net hetzelfde: de Boerenbond en het ABS worden in één adem genoemd maar het VAC wordt vergeten. Het uiteindelijke resultaat is dat het VAC in landbouwmiddens de klappen krijgt omwille van de meer milieuvriendelijke standpunten maar dat dit niet wordt gehonoreerd omdat de milieubeweging het VAC té weinig vermeldt in de media. De milieubeweging en de boeren en tuinders hebben er beide belang bij dat ook de stem van de andere land- en tuinbouw wordt gehoord.

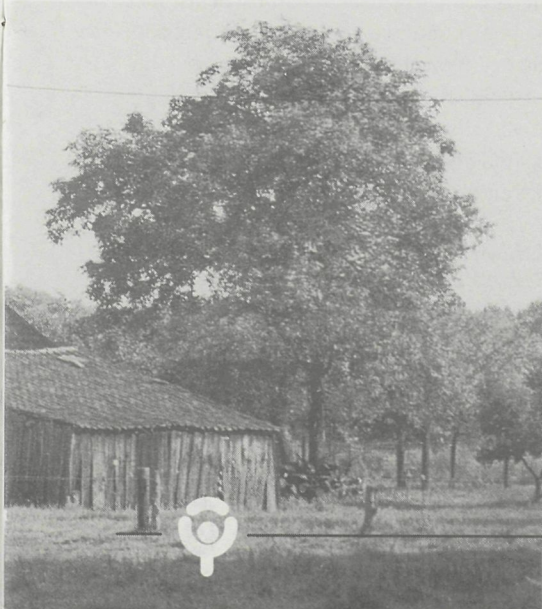
• Sandra Van Aerschot

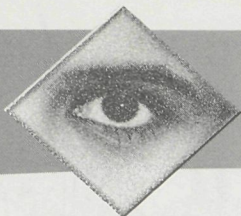
VAC WIL MEER DOOR MINDER

Het VAC is een volledig onafhankelijke syndikale organisatie met 3500 leden en een nationaal bestuur dat maandelijks samenkomt. Daarnaast beschikt het VAC over een dienstencentrum met 20 werknemers om de boeren individueel te begeleiden. Het syndicaat stippelt de lange-termijnvisie uit, terwijl in het dienstencentrum de boeren en tuinders dagelijks met hun specifieke vragen terecht kunnen. De VAC-medewerkers geven advies inzake boekhouding, milieuvergunningen, computersimulaties, mestaangiften, EG-premieaanvragen, bedrijfsovernames, rentabiliteitsberekeningen, naschools onderwijs,...

Het VAC streeft op lange termijn naar een andere landbouwpolitiek: minder productie, meer kwaliteit én een eerlijk inkomen voor de boeren en tuinders.

Inlichtingen: Vlaams Agrarisch Centrum (VAC), Brusselsesteenweg 135, 9090 Melle, Tel. 09/231.75.25., Fax. 09/231.62.21.

FLITSSEN

ECONET ZORGT VOOR FIETS-SUPPLY VIA VELOTEEK.

Tweewielers voor langere tijd huren in een veloteek. Het is het nieuwe initiatief van Econet vzw waarbij fietslustigen zonder fiets voor een bepaalde tijd over een fiets kunnen beschikken zonder de beperkingen van een gewone verhuurdienst. Deze veloteek is een uitleendienst van fietsen, fietscontainers en fietstoebehoren, plus een aanbod van verschillende diensten. Zo kan je je fiets op een andere plaats inleveren dan je vertrekplaats. Je kan een onderhoudskontraakt afsluiten met gebruiksgarantie via mobiele onderhoudsploegen en Econet zorgt voor adviesverlening inzake de uitbouw van fietstoerisme in een regio. Het veloteek-systeem is vooral interessant voor toeristische diensten en kulturele centra, jeugdherbergen, horeka, plattelandstoerisme, enz.

Ook partikulieren of verenigingen die zelf groepsfietsstochten willen organiseren, kunnen de veloteek inschakelen om op de afspraakplaats voldoende fietsen te leveren, eigen fietsen te transporteren of zelfs met reserviefietsen de groep te volgen.

Inlichtingen:

Econet vzw, Roggemanskaai 8, 1501 Halle,
Tel. 02/356.56.56., Fax. 02/356.38.39.

WWF ALS NIEUWE BETONBOER?

Het Nederlandse Wereld Natuur Fonds gaat samenwerken met de vijf grootste projectontwikkelaars voor de bouw van 200 zeer energiezuinige huizen. De energieprestatiecoëfficiënt van de woningen mag maximaal 0,75% bedragen. Met andere woorden: een woning van gemiddelde omvang zou een jaarlijks gasverbruik hebben van minder dan 300m³ voor ruimteverwarming en minder dan 200m³ voor warm water. Bovendien gebruiken de verantwoordelijken een zonneboiler of zonnecelmodule en allerlei duurzame technieken en bouwmaterialen die technisch en financieel geaccepteerd worden. Ecofys, die het project gaat begeleiden, drukt erop dat er

geen eksperimentele technieken gebruikt worden om kost wat kost de vooropgestelde besparing te bereiken. Er zal zoveel mogelijk gebruik gemaakt worden van passieve zonne-energie, dikkere isolatie van dak, vloer en wanden, hoger rendementsglas met gasvulling in alle ramen, gebalanceerde ventilatie met warmteterugwinning en verdergaande kierdichting. De hogere kostprijs van de woningen moet door de lagere energiekosten gerekupereerd worden.

HENNEPKWEKERIJEN BRON VAN GELUIDSOVERLAST?

Voor hennepsteelt gebruikt men waterpompen, transformatoren, ventilatoren en groeilampen. Deze geluidsbronnen zijn moeilijk lawaaiërig te noemen maar ze zijn wel bijna konstant in werking. Verwante bronnen van laagfrequent gebruik die met het geluid van deze toestellen overeenstemmen zijn bijvoorbeeld was- en droogmachines. Afhankelijk van de omvang, de intensiteit van het gebruik en de manier van installeren kan hinder bij de burens ontstaan. De geluidsoverlast kan na verloop van tijd een ernstige bron van ergernis zijn. Klachten als gevolg van laagfrequent geluid werden nog niet grondig onderzocht. Het blijkt wel dat de groep mensen met klachten ten gevolge van het geluid van hennepkwekerijen vrij klein is. Maar wellicht zijn er meer kwekerijen dan men vermoedt. Het is niet ondenkbaar dat het probleem meer aan de oppervlakte komt naarmate er meer illegale kwekerijen opgerold worden.

Van afvalkarton naar opvulkarton
De firma Eco Fill uit Drongen ontwikkelde een praktische en realistische oplossing voor recycling van karton. Hun Ecowatt K 300 snij- en kapmachine verwerkt karton tot schokabsorberend vulmateriaal in de vorm van een kartonmat. Het vlakkarton wordt bij invoering in de machine gesneden en gevouwen zodat er een soort mat als eindproduct verschijnt. De machine verwerkt zowel papier, vlakkarton, enkel golfkarton en de meeste soorten dubbel gegolfd karton. Het ver-

bruikt geen additieven of andere chemicaliën, en bezorgt geen geluidsoverlast. Voor verpakking van gevoelige producten, zoals elektronika, moet bij de snijverwerking wel een luchtreiniger gemoniteerd worden om het stof uit het verpakkingsmateriaal te verwijderen. Eco Fill bouwde bovendien een netwerk uit dat klanten met vlakkarton in contact kan brengen met de kartonmat. Daarnaast kan er ook ter plaatse in een bedrijf met een mobiele eenheid vlakkarton verwerkt worden.

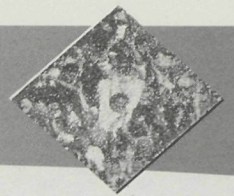

AMINAL-FOLDER HELPT PRIVÉ-EIGENAARS HET BOS DOOR DE BOMEN ZIEN

De afdeling Bos en Groen van AMINAL staat in voor de uitvoering van het Bosdekreet en is als dusdanig ook bevoegd voor het privébos. De afdeling ervoer in de praktijk en aan de hand van een enquête dat heel wat privé-eigenaars nog niet op de hoogte zijn van de nieuwe wetgeving terzake. Niet allen de plichten, maar ook de rechten (voornamelijk op vlak van subsidies) van de privé-boseigenaars zijn voor velen nog onbekend. Om één en ander te verhelderen, publiceerde de afdeling Bos en Groen een folder waarin de belangrijkste bepalingen van het Bosdekreet voor de privé-eigenaar vermeld worden. Volgende thema's komen aan bod: kappen van bomen, het beheersplan, bosaanleg, bosgroepering, openstelling van het bos voor recreatie en erkenning van bosreservaten. Per provincie is één ambtenaar specifiek belast met de begeleiding van de privé-boseigenaars en het toezicht op de naleving van het bosdekreet. Advies en de folder is gratis te verkrijgen bij deze ambtenaren. De folder zal ook verspreid worden via gemeenten en openbare bibliotheken.

AMINAL, afdeling Bos en Groen,
Belliardstraat 14-18, 1040 Brussel,
Tel. 02/502.50.80.

COSTA RICA WORSTELT MET ZIJN NATUURLIJKE RIJKDOMMEN

BIEFSTUKKEN IN HET NEVELWOUD....

Columbus was de eerste die er in 1502 voet aan wal zette en riep "Que costa tan rica". Ofwel, wat een rijke kust. Het huidige Costa Rica, gelegen op de landengte die Noord- en Zuid-Amerika met elkaar verbindt, is een land van tegenstellingen. Een stabiele republiek met een lange democratische traditie. Niet te verwonderen dat welgestelde Noord Amerikanen op rust er een idyllisch optrekje bouwen. En dat 's lands havens balen koffie, ontelbare tonnen rundsvlees en bananen exporteren. Tegelijkertijd gaat het land prat op het feit dat ruim een vierde van het grondgebied van een beschermde status geniet. Een verzoening tussen economie en ecologie, die internationaal tot voorbeeld strekt? Milieurama bericht uit de nieuwe wereld...

San Jose, 17 juli '95, 05u30. De taxi-chauffeur laveert handig langs de talrijke 'potholes' in de nog verlaten straten van de hoofdstad. Afgedankte 'Greyhound coasters' en moderne Mercedesbussen wisselen elkaar af in de chaotische Coca Cola busterminal, zo genoemd naar de voormalige bottelarij van de frisdrankgigant op deze plek. De terminal vormt 's lands communicatiecentrum, nadat de overheid

de aardbeving van '91 aangreep om het spoorwegnet volledig op te doeken. Een Front voor de Binnenlandse Trein kan hier alvast geen soelaas meer bieden.

OVER FASTFOOD EN BANANEN

De gammele bus raast door de centrale vallei, woonplaats van meer dan de helft van de ruim 3 miljoen zielen tellende bevolking. Op 18 september 1502, het

ogenblik dat Columbus er voet aan wal zette, verbleven er slechts 20.000 indianen. Het milde bergklimaat maakt het de uitgelezen plek om er te vertoeven. De bevolkingsexplosie bleef er echter niet zonder gevolgen. Grote stukken maagdelijk regenwoud moesten in de jaren '60 plaats ruimen voor de veeteelt. De Noord Amerikaanse fastfood-kultuur creëerde immers ongekennde exportmogelijk-

lijkheden voor het Costa Ricaans rundsvlees. Honderdduizenden vluchtelingen uit het door burgeroorlog geteisterde Nicaragua, de hoge buitenlandse vraag naar tropisch hardhout en de intrede van de grondverslindende bananenkultuur deden de rest. Waar in 1950 nog ruim 52% van het grondgebied bebost was, liep dit in 1993 terug tot amper 17%.

OMMEZWAAI

In de jaren '70 bereikte de ontbossing een hoogtepunt. Tot zelfs boven de 2.000 meter werd er lustig gekapt. Bodemerosie en een achteruitboerende biodiversiteit bleven dan ook niet uit. De regering kondigde reeds vroeg een exportverbod af voor bepaalde hardhoutsoorten. Tegelijkertijd won de natuurbehoudsgedachte veld. Costa Rica beschermde inmiddels ongeveer een vierde van zijn grondgebied. Slechts enkele landen op deze aardkruit bewaren zoveel waardevolle gebieden voor het nageslacht. Tal van nationale en internationale milieuverenigingen zijn er actief, westerse donorlanden ondersteunen het natuurbeleid met miljoenen dollars. Krappe overheidsbudgetten, een zwak beheer en een laks gedoogbeleid wegen echter nog steeds zwaar op het instandhouden van de nationale parken, de wild- en bosreservaten en de twee grensoverschrijdende biosfeerzones.

OP DE GROENE BERG

...Een verkwikkende stop na vele uren rijden. De zwoele tropische temperaturen in de Pacific slaan op ons neer. Nog duizend meter stijgen tot Monteverde, de groene berg, een parel van natuurontwikkeling in Midden-Amerika. 40 Quakers uit Alabama streken er in 1951 neer, ver weg van de bewoonde wereld. De kaasproducerende Quakers groeiden uit tot een welstellende gemeenschap. De gemeente

beschermde reeds heel vroeg enkele honderden hektaren van dit nevelwoud. Wetenschappers erkenden al vlug de waarde van dit gebied dat jaguars, poema's, ontelbare soorten kolibries en goudkleurige pijlgifkikkers herbergt. De Monteverde Conservation League, een private natuurbehoudsorganisatie, ontplooidde er dan ook grootse plannen in het midden van de jaren '80. Door middel van fondsen gegenereerd door het WWF, inkomsten uit ekotoerisme en giften van Zweedse schoolkinderen kocht men inmiddels ongeveer 20.000 ha aan. Het succes van het project zet de regering onder druk om het gebied met de aanpalende zones te integreren in een heus megapark.

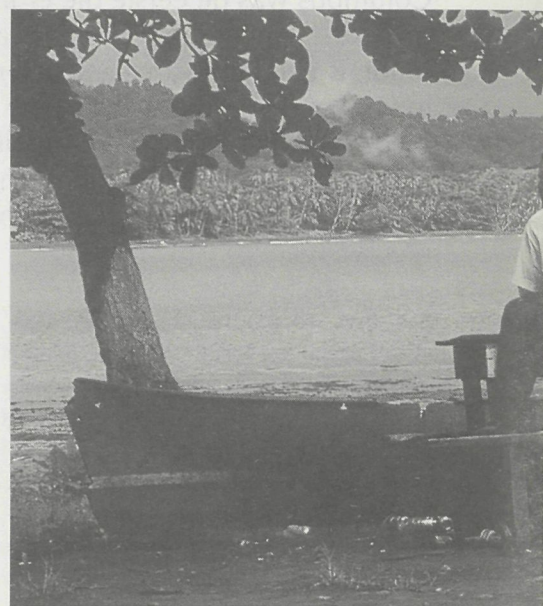
LIMON

In San Pedro, een schreeuwerige buitenwijk van San José, ontmoeten we enkele weken later Ilse Dries, landkoördinator van de Belgische NGO Coopibo, platteland met een toekomst in Noord en Zuid. Bij valavond verlaten we de centrale vallei, op weg naar de provincie Limon, de Caraïbische kustlijn tussen Nicaragua en Panama. De enige snelweg naar het oosten voert ons doorheen het nationale park Braulio Carrillo. Het gebied kreeg zijn beschermde status tijdens de bouw van de snelweg in 1978. Uitgesproken vrees van de milieubeweging dat de aanleg ervan zou leiden tot verregaande ontbossing bewerkstelligde het vrijwaren van vele tienduizenden hektaren waterwingebied.

EL CHINO

Bij volle duisternis in Guapiles. Zwarten en Chinezen vormen het leeuwedeel van de bevolking in dit daglonerstadje. Spaans en Engels, doorspekt met het lokale Patois-dialekt, schalt door de roke rige bierhal van El Chino. Na vele biertjes

en een korte nachtrust zetten we de rit naar het Nicaraguaans grensgebied in. Een goed onderhouden asfaltstrook leidt door verlaten bananenplantages, stapsgewijs omgezet in uitheemse 'teakaanplantingen'. "Of hoe de ene monokultuur wordt vervangen door een andere", leert Ilse ons. "Twintig jaar intensieve bananenteelt, gekombineerd met het overmatig gebruik aan pesticiden en meststoffen, leidt tot een mateloze uitputting van de bodem in deze tropische laaglanden". De 'bananeros', grootschalige plantages gefinancierd met buitenlands kapitaal, ontginnen het resterende stuk tropisch regenwoud steeds verder. In 1995 bedroeg het bananenareaal reeds 45.000

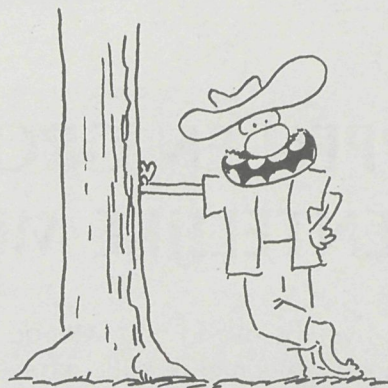
ha. Een trend waardoor Costa Rica zelfs Ecuador dreigt voorbij te steken als grootste bananenuitvoerter ter wereld.

BESCHERMING ZONDER GRENZEN ...

Via stoffige wegen overbruggen dagloners steeds grotere afstanden op weg naar hun plantage. Erbarmelijke arbeidsomstandigheden en tal van ernstige beroepsaandoeningen in een vakbondsvijandige omgeving zijn er schering en inslag. Na tientallen kilometers eentonig landschap komen we terecht in Barra del Colorado, 100.000 ha beschermd gebied. Slechts een smalle enklave van enkele kilometers scheiden Barra van het nationale park Tortuguero, wereldvermaard voor de duizenden reuzenschildpadden die er komen paren en eieren leggen.

COSTA RICA
1950

1993

De gevolgen van de bananenindustrie zijn ook hier inmiddels merkbaar. De Britse bananengigant Geest oogt begerig naar een kapvergunning voor het 'vrijmaken' van deze enklave, een uniek natuurverbingsgebied tussen beide zones. Hevige protesten van de milieubeweging, verzet van de provinciale overheden, noch het bestaande 'zone management plan' lijkt dit voornemen te kunnen afwenden. Afwachten dus.

OOGJES DICHT, SNAVELTJES TOE

Dat de regering in San José wel eens meer een oogje dichtnijpt, blijkt in Barra del Colorado. Reisgidsen, rijkelijk opgesmukt met informatie verstrekt door de Costaricaanse toeristische diensten, doen ons watertanden over de natuurlijke schoonheid die ons te wachten staat: 'ongerept regenwoud van een ongekende biodiversiteit, een oase voor 240 vogelsoorten, kaaimannen, manatees en jaguars'. We worden echter al vrij snel met de neus op de realiteit gedrukt. Tal van

trucks met pas geoogste boomstammen rijden naar het hinterland. Te kleine kuddes rundvee grazen gezapig op te brede stroken ontgonnen woud, links en rechts van de hobbelige piste. Landloze boeren en inwijkelingen uit het onstabiele buurland Nicaragua vormen hechte woongemeenschappen in het park.

Eén van deze dorpjes, Cocori, vormt het werkingsgebied van Coopibo. "16 jaar geleden kwamen de eersten van ons hier terecht. Een voor ons bewuste keuze voor een sober bestaan hier als alternatief voor het werkloos overleven in de sloppenwijken van San José". In het project leren vrouwen tuintjes aanleggen met medicinale planten. "Broodnodig", zucht één van de Cocori-vrouwen. "Het verhoogt onze zelfredzaamheid. Klassieke medische zorgen worden immers pas verstrekt op ongeveer één dagrit te paard van hier". Via het overbrengen van verbeterde biologische landbouwmethoden hoopt Coopibo het lokale inkomen aldus

wat op te schroeven. "Tegelijkertijd vermindert zo de ontginningsdruk op de omgeving", betoogt Ilse Dries. "Je mag immers niet uit het oog verliezen dat 47% van Costa Rica over de jaren heen werd omgezet in graasland. Alleen een drastische bijsturing van de gangbare landbouw kan dit proces omkeren".

Een tweede kans voor het regenwoud ?

• Danny Jacobs

Samenwerkend BBL-lid Tierra vzw organiseert van 23/11 tot 15/12/1996 een natuurreis naar Costa Rica. Naast Monteverde (zie boven), een aantal nationale parken, wordt het biologisch onderzoeksstation van La Selva bezocht. Wetenschappers onderzoeken er 2.0000 planten (op een geneeskundige werking), in het arboretum staan 1.300 inheemse bomen. Ignace Ledegen, vrijgestelde leerkracht van JNM, zorgt voor de deskundige begeleiding. Info: Tierra vzw, Heidebergstraat 227, 3010 Leuven, tel. 016/25.56.16.

GRAPPEN EN GROLLEN IN DE GEMEENTELIJKE MILIEURAAD...

Het zag er eind '91 nochtans allemaal veelbelovend uit... Met de nodige gespierde peptalk en dito fol-dertjes, stelde de Vlaamse overheid het 'Gemeentelijk Milieukonvenant' voor. Een milieu-overeenkomst tussen de Vlaamse Gemeenschap en de Vlaamse gemeenten zou de lokale besturen ertoe aanzetten een planmatig milieubeleid te voeren. Eén van de verplichtingen van het konvenant was de oprichting van een gemeentelijke milieu-adviesraad. En alhoewel een en ander voor sommige gemeenten de start was van een echt milieubeleid, blijkt na 5 jaar heel wat een maat voor niets: wat eigenlijk de draaischijf van het gemeentelijk milieubeleid moest worden, is in veel gevallen niets anders dan een ondemokratisch 'anti-milieu-forum'...

Dat is alvast de mening van Bond Beter Leefmilieu en Natuurreservaten vzw. Beide organisaties lieten enkele weken geleden nog maar eens hun grieven horen over de manke werking van heel wat gemeentelijke milieuraaden. Tegelijk wilden ze de Vlaamse beleidsvoerders ook aansporen om de ondersteuning van het gemeentelijk milieubeleid fundamenteel anders in te vullen. En dit zonder verder dralen. Immers, het milieukonvenant loopt eind '96 af. "De afgelopen vijf jaar zijn bij tal van milieu- en natuurverenigingen

klachten blijven binnenstromen over de uitvoering van het gemeentelijk milieukonvenant", zegt BBL-beleidsmedewerker Rik De Baere. "Vooral de werking en de samenstelling van de gemeentelijke milieuraad laten te wensen over. Maar er zijn evenzeer opmerkingen te maken bij de manier waarop een gemeentelijk milieu-ambtenaar geacht wordt zijn job uit te oefenen of bij de manier waarop de opmaak van het gemeentelijk natuurontwikkelingsplan wordt aangepakt".

MILIEU- OF LANDBOUW-RAAD?

Aanleiding voor de recente kritiek is een enquête van Natuurreservaten vzw.

"Begin dit jaar zijn we ons oor eens te luisteren gaan leggen bij onze leden die zitting hebben in zo'n lokale milieuraad", aldus Johan Vande-walle, beleidsmedewerker van Natuurreservaten vzw. "Eén van de vaststellingen van die rondvraag is dat de natuur- en milieuverenigingen slechts een minderheidspositie hebben in die raden. In bijna de helft van die raden hebben de natuur- en milieuverenigingen minder dan 20% van de stemmen". Daartegenover staat dat de landbouwsektor veel beter vertegenwoordigd is. In 18% van de milieuraaden heeft de landbouwsektor zelfs de meerderheid. "Bovendien is het zo dat de vertegenwoordigers van de landbouwsektor vaak een obstructiepolitiek voeren", vult Rik De Baere aan. "Het is duidelijk dat ze vooral naar de bijeenkomsten van zo'n milieuraad komen om hun eigen sektorbelang te verdedigen. Ze doen geen enkele inspanningen om mee werk te

maken van een maatschappelijk verantwoord natuur- en milieubeleid. Hun medewerking aan de gemeentelijke milieuraad blijft beperkt tot het afremmen en kelderen van maatregelen en reglementen die het gemeentelijk milieubeleid écht vorm moeten geven".

INSPRAAK À LA CARTE

Uit de steekproef van Natuurreservaten blijkt ook dat de partij-politieke samenstelling van heel wat milieuraaden een probleem is. In pakweg 30% van de lokale milieuraaden zijn het politici die zichzelf adviseren over het te voeren milieu- en natuurbeleid. Het zal dan ook geen verrassing heten dat de werking van het overgrote deel van de milieuraaden te wensen overlaat. "Eigenlijk krijg je in de meeste raden gewoon een tegenstelling tussen de milieubelangen enerzijds en de privé-belangen van de andere vertegenwoordigers anderzijds", licht Rik De Baere toe. "Van een consensus is meestal geen sprake. Dat is voor heel wat gemeentebesturen een heel dankbare situatie om een heel sterk afgezwakt, of helemaal géén, milieubeleid te voeren. Immers, ze zijn sowieso al niet verplicht om rekening te houden met de adviezen van de milieuraad. Wanneer die dan nog bestaat uit leden die geen of nauwelijks kennis hebben van de complexe natuur- en milieumaterie, heeft zo'n gemeentebe-stuur helemaal niks aan de lokale min-raad".

GNOP LAAT OP ZICH WACHTEN

Toch richten de grieven van de milieubeweging zich niet uitsluitend tot de wer-

king en de samenstelling van de gemeentelijke milieuraden. Ook de manier waarop wordt gewerkt aan het Gemeentelijk Natuurontwikkelingsplan (GNOP), een andere verplichting binnen het milieu-konvenant, laat te wensen over. Johan Vandewalle: *"Van de 294 gemeenten hebben pas 38 hun GNOP definitief goedgekeurd. De rest blijft zowat de kat uit de boom kijken of beperkt zich tot 'voorbereidend studiewerk'. Het is dus niet ondenkbeeldig dat veel gemeenten niet tijdig klaar zullen zijn en daardoor hun subsidie verliezen. Het risico dat dit een serieuze rem is voor de bestuurders om nadien een nieuw konvenant af te sluiten of verder te gaan met een gemeentelijk natuurbeleid is dan ook zeer groot. We denken dat het belangrijk is dat een opvolgingskommissie deze plannen wat beter opvolgt"*. Volgens beide organisaties moet ook het statuut van de gemeentelijke milieu-ambtenaar worden verbeterd. Niet alleen de deskundigheid, vooral ook de prioriteiten in het takenpakket moet duidelijker omschreven worden. En volgens BBL-beleidsmedewerker Rik De Baere moet ook de juridische aansprakelijkheid van de milieu-ambtenaar beter worden geregeld: *"Een milieu-ambtenaar moet toezicht kunnen houden op de naleving van de milieureglementering zonder dat hij daarvoor persoonlijk aansprakelijk kan worden gesteld. Bovendien moet ook een te grote concentratie van milieu-ambtenaren bij interkommunales worden vermeden"*.

KONVENANT NAAR AF

Eind '96 loopt het eerste milieu-konvenant af. Vraag is dan ook hoe het daarna verder moet. Voor BBL-beleidsmedewerker Rik De Baere wordt best afgestapt van de konvenant-formule om lokale besturen, terecht overigens, te betrekken bij het Vlaamse milieubeleid. *"Een konvenant geeft wel eens problemen inzake betwistingen en inhoudelijke bijsturingen"*, licht Rik De Baere toe. *"Het is in de praktijk heel moeilijk om zo'n rechtstreekse overeenkomst tussen 300 Vlaamse gemeenten en de Vlaamse overheid vlot bij te sturen. Er zou een beter resultaat worden bereikt wanneer een meer efficiënt instrument, zoals bijvoorbeeld een algemeen subsidiëringsbesluit op basis van een dekretal kader, zou worden uitgewerkt"*. Bovendien vindt de milieubeweging ook dat in de nieuwe 'overeenkomst' de verplichtingen van de gemeente zo concreet mogelijk moeten omschreven worden. Tegelijk zou de gemeente,

Volgens BBL en Nattureservaten moet een gemeentelijk milieubeleid méér zijn dan een behoorlijk uitbaten van een gemeentelijk containerpark. (foto Frans Geys)

naast een lijst van minimumverplichtingen, ook moeten kunnen kiezen uit een 'menu' van subsidieerbare, bijkomende initiatieven. Op die manier zou soepeler kunnen worden ingespeeld op nieuwe suggesties en behoeften.

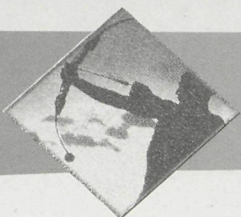
Tenslotte is het voor de milieubeweging ook duidelijk dat ook aan de inhoud van de overeenkomst tussen de Vlaamse gemeenten en de overheid grondig moet worden gesleuteld. Daar waar in het huidige konvenant uitsluitend aandacht wordt besteed aan afval en natuur, is het voor de milieubeweging essentieel dat ook andere milieu-onderwerpen zoals lucht, water en bodem worden behandeld. En in het kader van de integratie-idee moeten ook een aantal maatregelen worden voorzien die voor een deel tot andere dan de strikt milieu-bevoegdheden behoren. *"Tema's als energie, mobiliteit, openbare werken of ruimtelijke ordening kunnen eigenlijk niet meer op de agenda ontbreken"*, besluit Johan Vandewalle. *"Een gemeentebestuur kan bijvoorbeeld heel wat doen rond kleinschalige water-*

zuivering, de uitbouw en aansluiting op riolering, maatregelen tegen lichtverontreiniging of de promotie van rationeel water- en energieverbruik".

In het gloednieuwe cahier 'Gemeentelijke Milieuraden: een evaluatie' geeft BBL een overzicht van de diverse studies die werden verricht naar de samenstelling en de werking van de gemeentelijke milieuraden. In het cahier worden ook kanttekeningen geplaatst bij het gemeentelijk milieu-konvenant en wordt een pleidooi gehouden om een en ander in de toekomst drastisch bij te sturen.

Het cahier kost 150 frank en kan je bestellen bij BBL, Overwinningstraat 26, 1060 Brussel, tel. 02/539.22.17., Fax. 02/539.09.21.

In de Temalijs van de Rubriek Boek&Milieu vind je deze maand nog meer informatie over literatuur betreffende gemeentelijk milieubeleid.

'SMOSSEN MET DE OPEN RUIMTE' NIEUWE VERKAVELINGSGOLF OVER HET VLAAMSE PLATTELAND

Bij de Stedebouwacht kwamen verschillende dossiers binnen over verkavelingen die niet aansluiten bij de bestaande stads- en dorpscentra. Vooral de woonuitbreidingsgebieden lijken erg in trek. Die zijn bedoeld als reservezones voor nieuwe woningen. Ze zouden pas aangesneden worden als er geen bouwgrond meer is binnen de effectieve woonzones op het gewestplan. Dit terwijl Vlaanderen nog over voldoende reserves bezit.

"Ik kan de eigenaars van die braakliggende bouwgronden toch niet verplichten om hun perceel te verkopen. Vaak is de bouwgrond bestemd voor hun kinderen. Door het woonuitbreidingsgebied Bievegemberg te verkavelen, wil de gemeente Roosdaal de prijzen voor de bouwgronden drukken", zo luidde de reactie van burgemeester Jozef Cooman op de verkavelingsdossiers die de Stedebouwacht onlangs publiek maak-

te. "Dat is nu net de kern van de zaak", zegt Stedebouwacht-koördinator Erik Grietens. "Tientallen gemeentebesturen redeneren als burgemeester Cooman en maken tal van verkavelingsdossiers op. We kunnen zelfs spreken van een heuse verkavelingsgolf". Er staan verkavelingen in reservegebieden op stapel in Pepingen, Galmaarden, Poppel, Kontich, Willebroek, Kalken, Herzele, Lochristi en Beernem. En dit is maar maar het topje van de ijsberg.

WOONBEHOEFTE

In al deze gevallen gaat het om woonuitbreidingsgebieden. Dat zijn gronden die eigenlijk pas bebouwd mogen worden als er in de eigenlijke woonzones van het gewestplan geen plaats meer overblijft. Om dat te bewijzen, moeten gemeenten eerst een woonbehoeftenstudie opmaken. Die gaat na hoe groot de behoefte aan

nieuwe woningen is en of het aantal bestaande bouwpercelen daaraan kan voldoen. Maar die studies worden veelal slecht uitgevoerd of men legt ze naast zich neer. Erik Grietens: *'Neem nu de gemeente Laarne. In de gemeentelijke studie vergeet men bouwpercelen op te nemen die door ouders opzij gehouden worden voor hun kinderen of die om spekulatieve redenen niet verkocht worden'.*

50.000 HA WEG SEDERT 1986

Door deze verkavelingen wordt de open ruimte almaar verder aangetast. Groengebieden en landbouwgebieden werden de laatste jaren steeds meer versnipperd. De voorbije 10 jaar werd 50.000 ha volgebouwd. Voor de gemeenschap brengt het bouwen in het buitengebied hoge kosten met zich mee voor de nutsvoorzieningen zoals elektriciteit, gas en water.

Om ervoor te zorgen dat de echte woonuitbreidingsgebieden worden gebruikt als echte reservegebieden, verwacht de Stedebouwacht dat nieuwe woningen worden verspreid zoals voorzien in het Structuurplan Vlaanderen. Dat plan gaat ervan uit dat 60 procent van de nieuwe woningen opgetrokken wordt in stedelijk gebied en 40 procent in de kernen van de open ruimte. Verder moet er werk worden gemaakt van verplichte gemeentelijke inventarissen van de onbebouwde percelen. Gemeenten die dit weigeren, moeten worden gestraft.

FISKALE MAATREGELEN

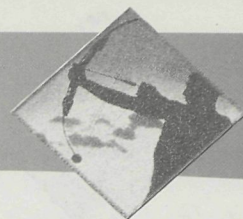
Voorts is er een positief financieel beleid ten gunste van bouwen in stads- en dorpscentra nodig. Bouwpremies voor nieuwbouw of renovatie zouden enkel nog uitgekeerd mogen worden in de stads- en dorpkernen. Ook kunnen fiscale maatregelen ruimtelijk gedifferentieerd worden. Gemeenten kunnen het wapen van de belasting op leegstand gebruiken om eigenaars ertoe aan te zetten gronden en panden op de markt te brengen.

• Danny Jacobs

De voorbije maanden was in Vlaanderen sprake van een heuse 'verkavelingsgolf'. Overheidsoptreden dringt zich op. (foto Frans Geys)

EERSTE 'NACHT VAN DE DUISTERNIS' IN 60 VLAAMSE GEMEENTEN.

Op 13 april organiseerden Bond Beter Leefmilieu (BBL) en de Vlaamse Vereniging voor Sterrenkunde (VVS) - werkgroep Lichthinder de eerste 'Nacht van de Duisternis'. In een 60-tal gemeenten werd het probleem van lichtverontreiniging in de schijnwerper geplaatst. Dit gebeurde aan de hand van fototentoonstellingen, waarnemingen, diavoorstellingen,... Ruim 40 gemeentebesturen doofden de (openbare) verlichting, verboden skytracers of lanceerden een oproep aan de middenstand en andere bevolkingsgroepen.

"Vlaanderen is één van de meest verlichte gebieden van de wereld. Een groot deel van dit licht wordt verspild. Denk maar aan de lichtbundels nabij dancings of bioskopen en aan de intens verlichte wegen. Door al dit licht verdwijnt stilaan een stuk van ons leefmilieu: het nachtelijk landschap. Lichtkoepels boven fel verlichte gebieden verhinderen het zicht op de sterrenhemel. In stedelijke gebieden zijn aldus nog nauwelijks enkele tientallen sterren waarneembaar", zegt Bram Dousselaere die voor BBL de campagne koördineerde.

MENS, DIER EN PLANT

Slecht geïnstalleerde verlichtingstoestellen werken verblindend of storend. Overmatige blootstelling aan kunstlicht ontregelt het bioritme van de mens, verstoort het gedrag van nachtdieren en veroorzaakt groeistoornissen bij planten. Lichtverontreiniging is tevens een vorm van energieverspilling. Alleen al op de energiekosten van de openbare verlichting kan 30 tot 40% bespaard worden door de installatie van meer efficiënte lichtbronnen. Door bovendien reclame-, tuin- en klemtoonverlichting te doven op het moment dat ze niet meer functioneel zijn, zou de energiebesparing ettelijke honderden miljoenen bedragen. Maatregelen tegen lichtverspilling betalen zich terug.

BELEIDSINITIATIEVEN

Het probleem van lichtverontreiniging wordt door de overheid stilaan erkend. Zo stuurde minister van leefmilieu Kelchtermans onlangs nog een omzendbrief aan alle provinciegouverneurs om

hen ertoe aan te zetten toe te zien op de strikte uitvoering van Vlarem II inzake lichthinder. "Verdere beleidsinitiatieven zijn echter noodzakelijk. Er is nood aan gerichte sensibilisering naar gemeenten, interkommunales en de bevolking. Het Vlaams gewest kan tevens het goede voorbeeld geven door lichtverspilling op gewestwegen en andere openbare verlichtingstoestellen doelmatig aan te pakken. Tenslotte is het noodzakelijk om de vage bepalingen in Vlarem II verder te konkretiseren naar alle vormen van lichtverontreiniging", zegt BBL-jurist Rik De Baere.

MILIEUVRIENDELIJK VERLICHTEN

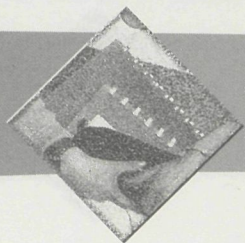
Aan de hand van een geïntegreerde beleidsplanning, gekoncretiseerd door een globaal actieplan met tal van instrumenten, kunnen gemeentelijke overheden optreden tegen lichtverontreiniging. Zo dient men bij de aflevering van een bouw- of milieuv vergunning strikt rekening te houden met een aantal basisprincipes inzake buitenverlichting. Andere instrumenten zijn het verstrekken van subsidies voor milieuvriendelijke en energiezuinige verlichting. Dit geheel kan verder aangevuld worden met sensibiliserende acties. BBL en VVS publiceerden in dit verband de brochure 'Verlichten zonder hinder' met tal van tips en aanbevelingen voor lokale besturen en particulieren. Alle Vlaamse gemeentebesturen krijgen deze informatiebrochure in de loop van volgende week in de bus.

Brochure 'Verlichten zonder hinder. Tips en aanbevelingen' (BBL, april 1996, 24 blz., 80 fr. plus verzending). Te bestellen bij BBL, Tel. 02/539.22.17., Fax. 02/539.09.21.

• Danny Jacobs

Een tennisveld dat verlicht wordt zoals het hoort: met armaturen die ervoor zorgen dat het licht gebundeld wordt zodat het niet breed openstraalt.

Ook in onze steden zijn de leefomstandigheden vaak problematisch.
(foto Gert Jochems)

RIO- KONFERENTIE KRIJGT VERLENGSTUK IN ISTANBUL.

TIJD VOOR EEN ANDER
STADSBELEID.

Over enkele weken wordt in Istanbul de Habitat II-konferentie op gang getrokken. Tijdens deze laatste VN-konferentie van de eeuw willen regeringsleiders en gespecialiseerde organisaties een 'Brown Agenda' samenstellen over de leefbaarheid van steden en gemeenten. Dat die leefbaarheid in niet geringe mate te maken heeft met de kwaliteit van het leefmilieu is vrij duidelijk. Niet in het minst in een aantal Derde Wereldlanden zorgde een toenemende stedelijke industrialisering én milieuverontreiniging vaak voor schrijnende toestanden. Maar ook in de Westerse wereld dringen maatregelen zich op. De verwachtingen rond Habitat II zijn dan ook hoog gespannen...

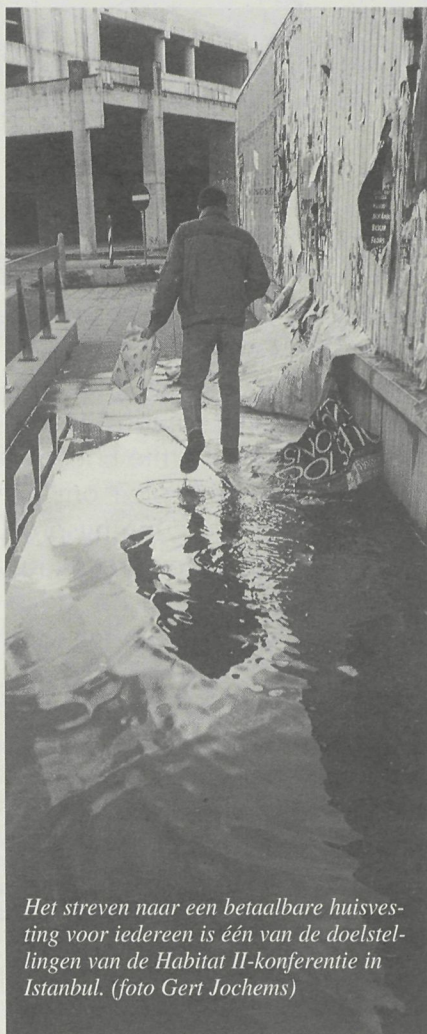
"Eigenlijk kan je de Habitat II-konferentie beschouwen als een verlengstuk van de Rio-konferentie uit '92", vertelt Guy Magnus, voorzitter van de Vlaamse Artsen voor het Leefmilieu en binnenkort één van de deelnemers aan de conferentie. "De Rio-konferentie probeerde een antwoord te vinden op de vraag hoe de aarde kan worden gered van een ongecontroleerde verontreiniging, overdreven consumptie, armoede, sociale ongelijk-

heid en onderontwikkeling. Of hoe effectief werk kan worden gemaakt van 'duurzame ontwikkeling'. Tijdens de komende Habitat-konferentie is het de bedoeling om de kijker te richten op die plaatsen waar duurzame ontwikkeling het meest wordt bedreigd en de milieuverontreiniging het ergst is. En dat zijn de stedelijke gebieden. Trouwens, in Agenda 21, hét sluitstuk van de Rio-konferentie, wordt de specifieke en actieve rol van lokale besturen bij de realisatie van duurzame ontwikkeling heel duidelijk onderlijnd".

MEER DAN KOFFIE DRINKEN...

Het terugdringen van de armoede, meer werk, meer aandacht voor leefmilieu en gezondheid, meer aandacht voor en bescherming van landelijke gebieden, een betaalbare huisvesting voor iedereen,... Het zijn maar enkele van de thema's die in Istanbul op de agenda staan. Het is alvast niet de bedoeling dat de Habitat-konferentie uitmondt in een gezellig koffiekraan met alleen maar mooie beloften. Volgens Guy Magnus is het krusiaal dat er concrete maatregelen worden voorgesteld: "De konferentie moet leiden tot het verder ontwikkelen van een gedurfde visie op het stadsbeleid die gedragen wordt door de verschillende maatschappelijke groepen die daarbij betrokken zijn. Er zijn ook aangepaste maatregelen nodig op het vlak van de wijkgebonden zorgvoorzieningen zoals de eerstelijnsgezondheidszorg en de buurtgerichte milieuzorg. Ook in verband met luchtverontreiniging zijn dringende maatregelen vereist". In dat verband spelen lokale besturen, bewonersgroepen, milieuvre-

Het streven naar een betaalbare huisvesting voor iedereen is één van de doelstellingen van de Habitat II-konferentie in Istanbul. (foto Gert Jochems)

renigingen en konsumentengroepen volgens Guy Magnus een belangrijke rol. Zij moeten actief worden betrokken bij een beleid dat prioriteit geeft aan een duurzame stedelijke ontwikkeling en een adequate huisvesting voor iedereen.

STAD IN VERDRUKKING

Ook voor Vlaanderen is de komende Habitat-konferentie dus niet onbelangrijk. Thema's als energie, afvalpreventie, landbouw, gezondheid en industrie zijn ook bij ons 'hete hangijzers' waar heel wat lokale groepen mee bezig zijn. Volgens Guy Magnus zijn er ook bij ons nog heel wat knelpunten en blijven we nog steeds verstoken van een coherent beleid: "Het steeds toenemende verkeer dreigt onze steden steeds meer in verdrinking te brengen. Alleen een radikaal aangepast mobiliteitsbeleid dat het openbaar vervoer stimuleert en een aangepast ruimtelijk en stedelijk beleid voert, kan het tij doen keren". Bovendien zijn ook de tewerkstelling en de sociaal-ekonomische leefomstandigheden in onze steden vaak bijzonder problematisch. In bepaalde buurten en wijken is het heel onaangenaam te leven en te werken en neemt de sociale ongelijkheid met andere buurten sterk toe. "De lokale Agenda 21 die een visie over duurzaam stadsbeleid vertaalt in konkrete ekonomische, fiskale, wetgevende en edukatieve instrumenten komt slechts in heel beperkte mate van de grond", vindt Guy Magnus.

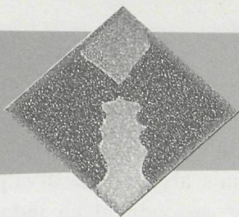
• PD

Inlichtingen over de Habitat II-konferentie krijg je bij het Projekt 'Leven in de Grootstad', Uitbreidingsstraat 506, 2600 Antwerpen, Tel. 03/230.92.32., Fax. 03/230.16.44., email dgg@sreh.be

Je kan er ook terecht voor informatie over het boek 'Leven in de Grootstad, werken aan een betere omgeving en zorg in de grootstad' van Guy Magnus en Alfons Famaey.

Lokale besturen, bewonersgroepen, milieuvreningen en konsumentenorganisaties moeten betrokken worden bij een beleid dat werk maakt van een duurzame stedelijke ontwikkeling. (foto Gert Jochems)

PRO & CONTRA

Erik Grietens, koördinator van de Stedebouwswacht:

Volgens berekeningen van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen heeft de Vlaamse regio de eerstvolgende tien jaar inderdaad behoefte aan zo'n 5.000 ha 'bijkomende' bedrijventerreinen. Uit de inventaris die in januari '94 door de GOM's werd opgemaakt blijkt echter dat op de bestaande industrieterreinen in Vlaanderen evenveel ha niet ingenomen zijn. Op korte termijn is er dus nog ruimte genoeg op bestaande bedrijventerreinen.

Bovendien moet deze inventarisatie geaktualiseerd en aangevuld worden. Zo werd bij de opmaak van deze inventaris geen rekening gehouden met de leegstaande bedrijventerreinen in havengebieden (en dat zou over aanzienlijke oppervlaktes gaan). Bovendien zijn na januari '94 verschillende gewestplanherzieningen goedgekeurd die bijkomende bedrijventerreinen intekenen, o.m. de gewestplannen van Kortrijk, Roeselare-Tielt, Ieper, Gent, Neerpelt, Leuven en Halle-Vilvoorde-Asse. Vooraleer deze inventaris up to date is gebracht zouden geen bijkomende bedrijventerreinen meer mogen goedgekeurd worden. Er is immers nog genoeg ruimte voor bedrijven over.

Dat de opmaak of herziening van BPA's en gewestplannen lang duurt, is vooral te wijten aan de opstellers zelf. Vanaf het openbaar onderzoek (waarbij omwonenden bezwaarschriften kunnen indienen) zijn deze procedures gekoppeld aan strikte termijnen. Als deze termijnen niet nageleefd worden, is het BPA automatisch goedgekeurd. Vanaf het moment dat een ontwerp is opgemaakt en een openbaar onderzoek wordt opgestart, kan de afhandeling van een BPA maximaal 135 dagen op zich laten wachten. Als de afwikkeling van een BPA drie of vier jaar aansleept, is dat volledig te wijten aan de fase van de opmaak en/of de politieke besluitvorming vóór de voorlopige vaststelling.

Vrijdag 26 april. Het zal je als milieu-aktivist maar overkomen: wakker worden met een ochtendjournaal waarin Vlaams minister van Economie Eric Van Rompuy doodleuk pleit om de diverse milieuvergunningsprocedures drastisch te vereenvoudigen. Had de man in deze 'après-Paas'-periode vurige tongen of de H.Geest op bezoek? Helemaal niet, een en ander was de konklusie van een evaluatierapport dat was opgesteld door de 5 gewestelijke ontwikkelingsmaatschappijen (GOM's) en na voorstelling voor de Commissie Bedrijfsleven van het Vlaams Parlement ook resoluut door minister Van Rompuy werd verdedigd. Vooral het gebrek aan industrieterreinen én de 'strengere milieureglementering' zijn voor Van Rompuy een rem op een verdere economische ontwikkeling van onze Vlaamse regio. Agalev én regeringspartner SP formuleerden een en ander als de 'uitholling van het milieubeleid'. Ook de milieubeweging reageerde woedend...

Eric Van Rompuy, Vlaams minister van economie:

De ruimte in Vlaanderen is schaars en moet dan ook zo goed mogelijk gebruikt worden. Dit is momenteel niet altijd het geval. Zo worden bedrijven uit de stad gejaagd, zelfs indien deze geen hinder bezorgen aan de omwonenden. Bedrijventerreinen wil men ook niet. Het NIMBY-syndroom (not-in-my-backyard) is een reëel probleem. Nochtans pleit iedereen voor meer banen. En niet iedereen kan in een overheidsdienst werken.

De overheid tracht zelf verlaten bedrijfsterreinen zoveel mogelijk te hergebruiken. Er is een heffing op verlaten bedrijfsterreinen en -gebouwen terwijl nieuwe gebruikers kunnen rekenen op een subsidie. Het bodemsaneringsdecreet werkt echter kontra-productief. Nieuwe investeerders zijn niet geneigd om oude terreinen te kopen.

Nieuwe industrieterreinen blijven echter noodzakelijk. Nu reeds zijn er een aantal problemen. Buitenlandse investeerders haken af omdat er onvoldoende grote industrieterreinen beschikbaar zijn. Daarnaast zijn er lokale problemen zoals in West-Vlaanderen. Het tekort aan gronden is één van de oorzaken van de delokalisatie van bedrijven naar Henegouwen en Noord-Frankrijk.

Het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen wil de grondbestemming voor langere periode vastleggen. Daarom moet nu reeds rekening worden gehouden met de toekomstige behoefte. In het ontwerp van Structuurplan worden dan ook naast gewone bedrijventerreinen voorzien in reservegebieden die kunnen worden gebruikt indien de oorspronkelijke gebieden zijn opgebruikt.

Economie is echter een evoluerend gegeven. Het kan zijn dat de vraag naar bedrijfsterreinen zich ergens anders voordoet, dan wat nu wordt vastgelegd. Zo hebben de GOM's vastgesteld dat een belangrijk deel van de nu vastgelegde industrieterreinen om diverse redenen niet kunnen gerealiseerd worden. Wijzigingen moeten dan ook mogelijk blijven. Momenteel duurt het drie tot vier jaar vooraleer een BPA of gewestplan kan worden gewijzigd. Dat moet sneller kunnen.

ADVIES MINA-RAAD INZAKE HEFFINGEN OP AFVALWATER.

In begin van dit jaar werd de lang verwachte en veel belovende VMM-nota 'Evaluatie en voorstellen afvalwaterheffing' ter advisering voorgelegd aan de MiNa-Raad. Een teleurstelling wat betreft de opdracht van de studie. Deze beperkt zich namelijk tot voorstellen tot aanpassing van de huidige wetgeving inzake afvalwaterheffing. Een algemene visie inzake integraal waterbeheer en financiering van het milieubeleid blijft, ondanks herhaald aandringen van de Raad, achterwege. Van het lang aangekondigde maatschappelijk debat kwam dus niets in huis, aangezien de overheid nog altijd niet beschikt over een algemene visie desbetreffend.

Op 4 april heeft de MiNa-Raad advies uitgebracht over het VMM verslag 'Evaluatie en voorstellen afvalwaterheffing'. Het advies beperkt zich tot de aanbevelingen van de VMM. Over de andere aspecten van de financiering van het milieubeleid en waterbeleid besliste de MiNa-Raad later een meer uitgebreid advies uit te brengen.

OPDRACHT VMM-NOTA: ONMOGELIJK EN BEPERKT

De MiNa-Raad beschouwt het verslag van de VMM 'Evaluatie en voorstellen afvalwaterheffing' als een eerst nuttige denkoefening betreffende de financiering van de kollektieve water-

zuivering. Toch helpt de nota het waterbeleid in se niet aan een nieuwe dynamiek. Het beleidsvoorbereidend document, dat bestemd was om maatschappelijke discussiepunten over de toepassing van financiële instrumenten in het waterbeleid te beslechten, bleek immers onmogelijk en beperkt in opdracht. De opdracht was ten eerste onmogelijk omdat de VMM de opdracht kreeg een deel-
aspekt, nl. waterbeleid, uit te werken terwijl het algemeen kader ontbreekt. De VMM-nota kan dan ook geen antwoord geven op de algemene discussie over financiële instrumenten binnen het waterbeleid, als de algemene visie daaromtrent ontbreekt en nog beleidsvoorbereidend werk nodig is. Op basis van de VMM-nota kan dan ook geen grondig debat over de afvalwaterheffingen plaatsvinden. Daarnaast was de opdracht beperkt: de nota gaat vooral over enkele aanpassingen aan de formule van afvalwaterheffing. Andere aspecten binnen het waterzuiveringsbeleid waarvan financiële aspecten verbonden zijn, werden niet behandeld. Ook gaat het in de VMM-nota niet over waterverbruik, terwijl de Raad bijzonder veel belang hecht aan rationeel waterverbruik.

OVERGANGSREGELING GEWENST

In de huidige omstandigheden acht de MiNa-Raad een pragmatische

overgangsregeling wel wenselijk. Voorwaarde is wel dat de VMM-nota wordt bijgesteld aan de opmerkingen en dat gewerkt wordt aan een invoering van een systeem gebaseerd op een visie inzake integraal waterbeleid en financiering van de kollektieve waterzuivering. Een overgangsregeling is noodzakelijk omdat momenteel niet alle gegevens voorhanden zijn voor een definitieve regeling. Verder beleidsvoorbereidend werk is bijgevolg nodig.

De MiNa-Raad verwijst in zijn advies naar het fundamenteel onderscheid dat bestaat tussen financierende heffingen en regulerende heffingen. Terwijl het bij financierende heffingen over kostentoe rekening gaat, hebben regulerende heffingen gedragssturing tot doel. Het is dan ook niet meer dan normaal dat beide heffingen zouden verschillen wat betreft heffingsbasis en heffingsstarief. De huidige wetgeving daarentegen maakt daarin geen onderscheid en schiet zodoende wellicht beide doelen voorbij.

DREMPELWAARDEN

Voorts werd het principe van de drempelwaarden opnieuw onderschreven maar dan wel op voorwaarde dat de streefwaarden hier als drempel dienen. Het principe van de drempelwaarden stelt dat geen heffing betaalt moet worden indien de geloosde vuilvracht geen negatief effect heeft op

het milieu. Streefwaarden vormen de drempel waaronder geen enkel negatief milieueffect zal optreden. Hieruit volgt dat lozingen onder deze streefwaarden niet aan heffingen onderhevig kunnen zijn. De huidige in de wet opgenomen waterkwaliteitsnormen daarentegen nl. de basiskwaliteitsnormen, garanderen geen ekologisch gezonde en duurzame situatie. De Raad wijst hier nogmaals op de begripsverwarring die bestaat rond deze begrippen. In tegenstelling tot streefwaarden garanderen basiskwaliteitsnormen immers geen waterkwaliteit waarin zich een duurzaam ecosysteem in stand kan houden. De aftrek van de huidige basiskwaliteitsnormen zou met zich meebrengen dat voor een bepaalde hoeveelheid verontreiniging geen heffing betaalt moet worden. De MiNa-Raad kan zich dan ook onmogelijk akkoord verklaren met het voorstel van de VMM om deze basiskwaliteitsnormen als drempelwaarde te hanteren. Dit is immers in strijd met het principe de vervuiler betaalt. VEV en Boerenbond, daarentegen pleiten er voor de drempelwaarden, op basis van de huidige waterkwaliteitsnormen, in te voeren.

OMZETTINGS-KOËFFICIËNTEN

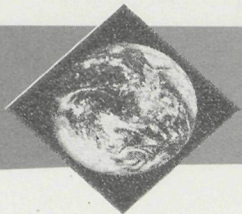
Indien de berekening van de afvalwaterheffing gebeurt op basis van

metingen, maakt men gebruik van omzettingskoëfficiënten (huishoudens en een groot deel van de industrie). Bij de herberekening van deze omzettingskoëfficiënten maakt de MiNa-Raad voorbehoud omdat de gegevens noodzakelijk voor de berekening op een onvoldoende statistisch verantwoorde manier werden verzameld. Wat de berekening van de omzettingskoëfficiënten voor huishoudelijk afvalwater betreft, zijn de meetgegevens bovendien onvoldoende gebaseerd op recente gegevens. Vervolgens meent de Raad dat het zinvol zou zijn om per groep of sektor basis-omzettingskoëfficiënten in te voeren en hierop een verfijning toe te passen naarmate de vervuiler bepaalde inspanningen heeft geleverd om de vervuiling te voorkomen.

Het VMM-rapport spreekt zich niet uit in welke mate een heffingensysteem negatief-repressieve effecten zou kunnen veroorzaken. In principe moeten sociale negatieve effecten van een heffingensysteem opgevangen worden via geïntegreerde maatregelen buiten het milieubeleid. De Raad dringt dan ook aan op onderzoek dat moet uitmaken of er nood is aan sociale modulering.

• Marion Géron

EEN TROPISCH BOOMPJE IN DE TUIN?

Tropisch hardhout kreeg het de voorbije jaren 'hard' te verduren. Niet alleen de vernietiging van het tropisch regenwoud maar ook de kaalslag van uitgestrekte bosgebieden in Canada en Skandinavië werd vanuit milieuhoeft scherp op de korrel genomen. Betekent dit dat je als konsument best radikaal 'nee' zegt tegen tropisch hardhout? Of is een ecolabeling van hout uit duurzaam beheerde bossen een beter instrument? Welke houtsoort leent zich best voor binnen- en/of buitengebruik? En bestaan er ook houtbeschermingsmiddelen die niet nefast zijn voor ons leefmilieu? Op deze en andere vragen krijgt u binnen het bestek van dit artikel een 'houderig' antwoord...

Wanneer je een houtwinkel of een doe-het-zelf-zaak binnenstapt, dan wordt je voor deuren, kozijnen en schuttingen, afwerklijsten en rondhout, parket, trappen en hekken meestal tropisch hout aangeraden. Meestal is dergelijk hout echter afkomstig van rooibouw uit tropische bossen. Van de totale houtimport uit de tropen is minder dan 1% afkomstig uit duurzaam beheerde bossen. Het bosbeheer in de noordelijke bosgordel is echter evenmin onbesproken. Om enige garantie te krijgen dat je als konsument hout koopt uit duurzaam beheerde bossen, is er een specifiek label in ontwikkeling (zie kadertje). Voorlopig is het echter nog afwachten en kunnen we je alleen aanraden om voorlopig helemaal geen tropisch hout te kopen.

DEGELIJK MAAR DUUR...

Houtsoorten hebben van nature een zekere weerstand tegen aantastingen allerhande. Op basis van de natuurlijke duurzaamheid

werd er een onderverdeling in 5 klassen opgesteld. Klasse 1 betekent dat je de meest duurzame houtsoort krijgt. Met klasse 5 krijg je de minst duurzame houtsoort mee naar huis. Zachthout, zoals grenen en vuren, heeft echter het nadeel dat het slechts een geringe natuurlijke weerstand heeft tegen aantasting. Daarom wordt het verduurzaamd met allerlei chemische stoffen. In onze streken gedijen echter eveneens verschillende hardhoutsoorten die best kunnen wedijveren met hun tropische tegenhangers. Het gaat om de (weliswaar dure) eik, tamme kastanje en robinia. Steeds meer doe-het-zelf zaken bieden die tamme kastanje en robinia aan in hun assortiment. Wil je een duidelijk overzicht? Sla er dan de rubriek 'bouwmaterialen' in de Groene Gids op na.

WELK HOUT VOOR JE TUIN?

Heel wat mensen kiezen voor een houten omheining rond hun huis of tuin. Vraag je eerst echter af of je echt wel houten paaltjes nodig hebt? Voor een terreinafbakening is levend hout immers veel geschikter. Een dichte haag van beuk, haagbeuk of liguster is een prima alternatief. Je kan voor je afsluiting ook gebruik maken van snoeihout. Om de meter sla je twee paaltjes op ongeveer 15 cm van elkaar in de grond. Stop het snoeihout ertussen en druk alles

goed aan. Kies je toch voor houten palen en voor duurzaam hout, neem dan best robinia, want dat gaat tientallen jaren mee zonder behandeling. Hout wordt in de grond immers altijd aangetast door houtvernielende organismen. Als extra-bescherming kan je het gedeelte dat onder de grond komt te zitten, vooraf afbranden. Of je kan gebruik maken van betonnen paalvoeten waar de houten paal met stalen ankers wordt op vastgezet. Op die manier blijft het hout altijd enkele centimeters van de grond om te drogen. Voorkom dat water langdurig op hout kan blijven staan waardoor het sneller gaat barsten. Je doet er ook goed aan om spijkers en schroeven van roestvrij staal te gebruiken. Gewoon verzinkt staal begint sneller te roesten en tast het hout dus ook sneller aan. Bij houthandelaars of doe-het-zelfzaken krijg je dikwijls onvoldoende informatie over hout of beschermingsmiddelen. Een etiket met houtsoort, land van herkomst, leverancier, verduurzamingsmiddel en toepassingsgebied,... is geen overbodige luxe. Dat je als konsument soms echt niet weet wat je koopt, blijkt uit het feit dat het produkt 'Biocarbolin' reeds enkele jaren zomaar te koop wordt aangeboden. Het wordt aangeprezen als een 'bioprodukt' van de bovenste plank. Nader onderzoek leert ons echter dat het middel geen enkele parasietwerende eigenschap bezit. Het is eigenlijk niks anders dan een decoratieve tuinbeits. De naam is dus ronduit misleidend.

BEHANDELEN? JA, MAAR...

De goedkoopste paaltjes zijn meestal gemaakt van grove of zwarte den. Wanneer je ze zonodig wil behandelen met houtverduurzamingsmiddelen, hou er dan rekening mee dat het overgrote deel van die middelen schadelijk zijn voor milieu en gezondheid. Creosootolie (donkerbruin getint), carbolineum (bruin gekleurd) of middelen op basis van arseen, tin en chroom zijn zeer giftig. Minder milieubelastend en geschikt voor doe-het-zelfers zijn boor- en fluorzouten. Je impregneert best alleen de overgangszone, de rest wordt gebeist of geverfd. Voor een goede impregnering moet het hout droog zijn en moet het middel voldoende gefixeerd worden zodat het uitlo-

gen door regen- en grondwater minimaal is. Om uitlogen te voorkomen kan je het hout ook overschilderen. Uit een test van de Consumentenbond blijkt dat hout dat werd geïmpregneerd met metaalzouten (ziet er dikwijls groen uit) de eerste drie dagen sterk uitlooft. Voor koper en chroom neemt de uitloging dan sterk af. Bij arseen is de uitloging na twee maanden nog steeds even intens. Gecreosoteerd hout stoot dan weer PAK's af. Dat zijn polycyclische aromatische koolwaterstoffen. Kortom, al deze paaltjes kunnen gerust worden beschouwd als chemisch afval. Heb je er genoeg van, stook ze dan niet op in je eigen houtkacheltje maar geef ze mee met het 'klein' chemisch afval zodat ze kunnen worden verbrand in een afvalverbrandingsoven voor industrieel chemisch afval. Hiertoe ben je overigens verplicht sinds de goedkeuring van het nieuwe Vlare-II-besluit. Echter, niet alleen de geïmpregneerde palen zelf zijn een probleem. Ook de bedrijven die aan houtimpregnering doen, krijgen tal van milieuproblemen. In de buurt komt bodemverontreiniging frekwent voor. De werknemers en omwonenden worden bovendien blootgesteld aan giftige en schadelijke stoffen zoals arseen, chroom, pak's en koper.

Tot besluit kunnen we aanbevelen om in de eerste plaats zo veel mogelijk te werken met levend hout in de tuin. Dat behoeft helemaal geen verduurzamingsmiddelen en trekt zelfs vele vormen van leven aan. Wanneer je hout koopt, koop dan (zolang er geen FSC-label is) geen tropisch hout en geen verduurzaamd hout. Zorg er in tegendeel voor dat je hout koopt met de juiste duurzaamheidsklasse

voor elke toepassing. Een goede vuistregel is het zo veel mogelijk vermijden dat hout in contact komt met de (vochtige) bodem.

• Martine Langen

WAT VOERDE BOND BETER LEEFMILIEU IN 1995 UIT ?

Welke verenigingen sloten zich aan bij de Vlaamse milieukoepel? Hoe verliep onze actie rond verbrandingsovens? Waarom onderschreven 100.000 reizigers de eisen van het Front voor de Binnenlandse Trein?

... over protest tegen Franse kernproeven, scouts op zoek naar zwervend vuil, duurzame drankverpakkingen op school, het ophefmakende zwartboek van de Stedebouwwacht, ... dit en nog veel meer lees je in het jaarverslag 1995 van Bond Beter Leefmilieu. 28 pagina's met een terugblik op de activiteiten van de milieukoepel tijdens het afgelopen jaar

Bestel vandaag nog uw GRATIS exemplaar via de bestelbon in bijlage

☐ **Ja, bezorg me een jaarverslag 1995**

Naam Voornaam
 Straat
 nummer postnummer
 gemeente

opsturen naar Bond Beter Leefmilieu, Overwinningstraat 26, 1060 Brussel

Met het Green Line-programma streeft Colruyt naar :

- meer aandacht en respect voor het leefmilieu;
- meer milieuvriendelijke produkten;
- duidelijke informatie over die produkten;
- meer milieuvriendelijk werken binnen de eigen organisatie.

COLRUYT
 laagste prijzen in voeding

FSC ALS ALTERNATIEF VOOR BOYCOT TROPISCH HARDHOUT?

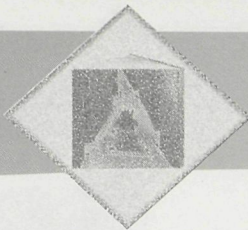
In '93 werd, o.a. onder impuls van het Wereldnatuurfonds (WWF), in het Canadese Toronto het Forest Stewardship Council (FSC) opgericht. Dat FSC was het alternatief van een aantal NGO's voor de boycot van tropisch hardhout en werkte een normensysteem uit dat een duurzame bosbouw moet garanderen.

Het opstellen van deze FSC-normen nam nogal wat tijd in beslag. Bovendien staan een aantal van deze normen nu reeds opnieuw ter discussie. Zo zouden landen als Indonesië en Canada de normen maar wat graag opnieuw versoepeld zien. In eigen land vindt het Genootschap Gezond Bouwen en Wonen uit Antwerpen dan weer dat de voorwaarden dienen verstrengd. Het Genootschap ijvert al enige tijd om ook houtbehandelingsprodukten mee op te nemen in de voorwaarden van het FSC. 'Onbehandeld' hout dat ingevoerd wordt, blijkt immers soms toch al behandeld met bijvoorbeeld het zeer schadelijke PCP (pentachloorfenol). Volgens het Genootschap Gezond Bouwen en Wonen moeten alle aangeboden partijen gecontroleerd worden op giftige stoffen en kunnen alleen volledig onbehandelde houtpartijen een label dragen.

Bij het Wereldnatuurfonds (WWF) kan je een lijst krijgen van houtbedrijven die zich ertoe engageren om de herkomst van het verhandelde hout te traceren en om voor 1 januari van volgend jaar een gedeelte van hun houtproduktie FSC-gelabeld te verkopen en dit aandeel geleidelijk te vergroten.

Inlichtingen: Wereldnatuurfonds (WWF), Dominiek Plouvier, Waterlooosteenweg 608, 1060 Brussel, Tel. 02/437.30.30., Fax. 02/344.05.11.

NIEUWE BOEKEN

Afstemming door inzicht,

redaktie A.G.M. Humblet en G. de Roo,
uitgeverij Geo Pers, Groningen, 1995, 74 p.,
ISBN 90-71971-59-7; 32,50 gulden, boekhandel.

Op het vlak van integratie van ruimtelijk beleid en milieubeleid bij de lokatiekeuze van bedrijven, staan we in Vlaanderen nog niet ver. In Nederland bestaan er verschillende methoden om op basis van de milieu-effecten van bedrijven te kiezen voor een weldoordachte lokatie van die bedrijven in kwestie. Acht methoden uitgetest in onder meer Lelystad, Zwolle, Groningen en Amsterdam bieden stof voor een boeiende discussie.

Colloquium het natuurbeschermingsrecht,

Belgische vereniging voor milieurecht,
Gent en CEDRE, tel. 09/264.69.26 bij
Mevr Van Pelt 1996,
verslag van studiedagen 12-13 januari.

Met bijdragen over de Konventie van Washington en Bern, vogelbescherming in Vlaanderen vergeleken met Wallonië, de jachtwetgeving in Vlaanderen en Wallonië, reglementering van recreatie in natuurgebieden, de wettelijke kant van habitatbescherming, enz.

Milieubalans 95:

het Nederlandse milieu verklaard,
RIVM, Samsom H.D. Tjeenk Willink, Alphen
aan den Rijn, 1995, 100 p. plus
"Achtergronden bij milieubalans 95" 300 p.,
ISBN 90-6092-881-4 en 90-6092-797-4, te
bestellen bij MilieuBoek (zie kader).

De Nederlandse milieubalans is een jaarlijks rapport dat de kwaliteit van het milieu beschrijft, en dus na verloop van tijd het resultaat zal weergeven van de uitvoering van het milieuplaningsbeleid. Jaar na jaar wordt gestreefd naar een bete-

re aansluiting met het jaarlijks milieu-programma of actieplan. De laatste jaren blijkt er een ontkoppeling tussen de groei van het Bruto Binnenlands Produkt en de daaruit voortvloeiende milieudruk. Het partikulier verbruik vergroot zijn aandeel in de stijgende milieudruk omdat dit driemaal sneller stijgt als de toename van de bevolking. De 'achtergronden' geven cijfergegevens over de belangrijkste milieutema's en de milieukosten.

Hoeveel groener zijn de Nederlandse jaarverslagen?,

Twijnstra Gudde management consultants,
Amersfoort, Tel. 00.31.33.46.777.77., 1996, 21 p.

De jaarverslagen bij alle Nederlandse handels-, transport- en industriële bedrijven die op de beurs genoteerd staan, worden in dit rapport doorgelicht op hun milieu-aandacht. Het aantal voldoende is gestegen van 7% in 1993 naar 11% in 1994. Koplopers blijken Akzo Nobel, DSM en Océ te zijn, bij het integreren van milieu binnen hun jaarverslagen.

Onderzoek in Vlaanderen naar het bestaan van politiereglementen in verband met het kappen van bomen, hagen en houtwallen,

Koninklijke vereniging voor natuur- en stedschoon, Antwerpen, 1996, Tel. 03/232.35.31.,
29 p. + "Ontwerp politiereglement" 14 p.

Inventarisatie uitgevoerd n.a.v. het Europees jaar van het natuurbehoud. Via een enquête naar de Vlaamse gemeenten kreeg de vereniging een idee over het aantal kapreglementeringen. Vijf gemeentelijke reglementen worden belicht: Lichtervelde, Retie, Tongeren, Ieper en Mortsel. Aan de hand van de resultaten uit de enquête werd dan een

ontwerp gemeentelijk kapreglement opgesteld.

Het Europees labyrint: praktische gids,

D. Gueguen, uitgeverij die Keure Brugge,
Tel. 050/33.12.35., herziene druk 1996, 114
p., ISBN 90-6200-872-0, 975 fr., boekhandel.

Het boek probeert een klare kijk te geven op de Europese instellingen, hun structuren en bevoegdheden d.m.v. realistische voorbeelden. De geaktualiseerde versie geeft aandacht aan recente evoluties en nieuwigheden. Kompleet met adressen, te contacteren personen en telefoonnummers.

Vlaamse regionale indicatoren,

VRIND 1995, Ministerie Vlaamse
Gemeenschap, Planning en statistiek,
Brussel, Tel. 02/507.57.84., 1995, 312 p.,
ISBN 90-403-0051-8, 450 fr.

Op vlak van cijfergegevens over Vlaanderen is dit een geschikt naslagwerk. De hoofdstukken leefbaar Vlaanderen geeft cijfers over water, lucht, bodem en afval, natuur en bossen. De bebouwde oppervlakte en de kenmerken van de Vlaamse woningen sluiten dit deel af. Daarnaast nuttige gegevens over industrie, diensten, landbouw en gezondheid. Toegankelijk Vlaanderen geeft ons cijfers over verkeersveiligheid en verplaatsingsgedrag van u en mij.

Bestemmingsplannen buitengebied: handleiding voor natuur- en milieugroepen,

Zuidhollandse Milieufederatie, Rotterdam,
Tel. 00.31.10.476.53.55., 1995, 44 p., ISBN
90-73250-10-2, 5 gulden, boekhandel.

Het buitengebied, beter gekend als de 'open ruimte' heeft nood aan een betere ruimtelijke planning. In deze handleiding worden natuur- en milieugroepen op weg gezet om bestemmingsplannen zodanig te

DE MILIEUBIBLIOTEEK VAN BBL

De milieubiblioteek is open **elke maandag en dinsdag van 9 tot 12 en van 14 tot 17 uur**. Op woensdag enkel op afspraak. Je kan er meer dan 13.000 boeken en 300 tijdschriften inkijken, er wordt echter niets uitgeleend. Beperkte documentatieaanvragen, zoals kopieën van tijdschriftenartikelen uit de Temalijst, worden opgestuurd tegen 5 frank per kopie.

De boeken en rapporten die hier worden voorgesteld, zijn gewoonlijk niet bij de Bond Beter Leefmilieu te verkrijgen. Ze zijn wel te bekijken in onze uitgebreide milieubiblioteek. Nagenoeg alle Nederlandse uitgaven kan je bestellen bij: MilieuBoek
Postbus 18169 • NL-1001 ZB Amsterdam • 020/624.49.89. • MilieuBoek heeft een Belgisch rekeningnummer.

Je kan steeds publikatielijsten van bepaalde tema's aanvragen (100 frank per tema en 10 frank per blad).

sturen dat landschap, milieu en natuur er beter van worden. Alhoewel de brochure geënt is op de Nederlandse juridische situatie, ook bruikbaar voor Vlaanderen.

Bij ons staat de bezem buiten,

*Mien Verdingh, uitgave Natuur- en landschaps-
educatie Limburg, Hasselt, Tel. 011/24.21.57,
1996, 72 p., 215 fr. (inkl. verz.)*

Dit boekje is een verhalenbundel waarin intense natuurbeleving, natuurbeleving en -kennis centraal staan. De auteur legt ook de link naar volksgeloof en magie. Opgeflurd met tekeningen van Erik Schoubs.

Slim en milieuvriendelijk huishouden: met talloze tips om geld, milieu en tijd te sparen,

*Consumentenbond Den Haag, bestelafdeling
Tel. 00.31.70.445.49.00, 1995, 66 p.*

Op Nederlandse leest geschoeid, maar boordevol praktische en bruikbare tips hoe u het milieu kan ontzien in het dagelijkse huishouden. Zeven thema's komen aan bod: verpakking en afval, energie en water, apparaten, maaltijden, wonen, kleding en verzorging. Een handige gids.

Bedrijf en milieuprioriteiten,

*Universiteit van Amsterdam, Interfakultaire vak-
groep milieukunde, Tel. 00.31.20.525.6206,
1995, 173 p., ISBN 90-72011-38-4, 35 gulden.*

Veel bedrijven willen starten met bedrijfsinterne milieuzorg. Ze inventariseren de milieuproblemen en gaan aan de slag. Deze studie reikt de hand aan bedrijven om zelf hun milieuprioriteiten te kunnen bepalen. De verdienste van dit rapport is dat ze een praktisch toepasbare en objectieve methodiek voor het bepalen van prioriteiten toont.

Onderwijsproject water en lucht, Vlaamse Milieumaatschappij,

*Erembodegem, Wilfried Vandaele, Tel.
053/72.62.11., 1996, plus posters, milieu-
spellen, video's en handpop, te bestellen
tegen een gering bedrag.*

Voor de kleuters en 1e graad basisschool, voor de tweede en derde graad is er telkens een apart edukatief aanbod. Floepje, een diertje dat zowel in het water als in de lucht leeft, is het middelpunt van de brochures voor de kleinsten. "Floepje in het water" en "Floepje in de lucht" plus bijhorende "Floepje en de leerkracht" maken het compleet. De "waterige bladen" en "luchtige bladen" zijn zowel verkrijgbaar voor tweede als derde graad, plus handleiding voor de leerkracht. De VMM stuurde deze pakketten al naar basisscholen, bibliotheken, milieu-organisaties en milieu-educatieve centra.

"Vat op de veestapel" en "Doelgericht en stimulerend",

*uitgaven van Centrum Landbouw en Milieu,
Utrecht, Tel. 00.31.30.244.13.01, 1995, 18 en 16 p.*

In beide rapporten komt het CLM met beleidsop-
ties om te veestapel te reguleren, en het mest- en
ammoniakbeleid bij te sturen in een meer milieu-
vriendelijke richting. Kan inspirerend zijn voor het
Vlaams beleid.

• Aanwinstenlijst van de milieubibliotheek •

De stapel boeken en andere literatuur die maandelijks de bibliotheek van de Bond Beter Leefmilieu bereiken, blijft onophoudelijk groeien. Om de rubriek **Boek en Milieu** overzichtelijk te houden bespreken we voortaan slechts een **selectie**.

Een **volledig overzicht** van nieuw materiaal vind je voortaan in de **Aanwinstenlijst**, een tweemaandelijks publicatie van het documentatiecentrum van de Bond Beter Leefmilieu, Indocel vzw.

Je kan je eenvoudig telefonisch of via onderstaande bon abonneren. Ons telefoonnummer is 02/539.22.17. En dit ons adres: BBL, Indocel vzw, Overwinningstraat 26 bus 11, 1060 Brussel.

- ☐ Ik wens een abonnement op de Aanwinstenlijst en stort 600 frank (lidverenigingen betalen slechts 400 frank) op rekeningnummer 001-1475409-18 van BBL, Overwinningstraat 26, 1060 Brussel.
- ☐ Ik wens eerst een proefnummer te ontvangen van de Aanwinstenlijst

Naam :

Straat & nr.:

Postnr. & Gemeente :

TEMALIJST IDEEËN VOOR DE GEMEENTELIJKE MILIEURAAD

- Duurzame ontwikkeling en Noord/Zuid beleid-

Agenda op de agenda: handleiding voor duurzame ontwikkeling op lokaal nivo.

*Uitgave Bond Beter Leefmilieu, Brussel, 100
fr., 1994*

Duurzame ontwikkeling op de lokale agenda: ideeën voor gemeentelijk milieu- en ontwikke- lingsbeleid.

*Uitgave Platform voor duurzame ontwikke-
ling, Utrecht, 1993*

Het klimaatverbond: kansen voor een duurzaam lokaal beleid: infomap.

Uitgave VODO, Brussel, 1994

Broeikasboek: werkboek voor gemeenten.

*Uitgave Vereniging Milieudefensie,
Amsterdam, 1993*

Mondiaal denken, lokaal hande- len: een onderzoek naar sukses- en faalfactoren van mondiaal milieu- beleid in gemeenten.

*Uitgave Stichting Milieu-Edukatie, Utrecht,
1994*

Handboek voor het gemeentelijk Noord-Zuid beleid.

Uitgave NCOS, Brussel, 1994

- Algemeen gemeentelijk beleid -

De gemeentelijke milieudienst als instrument voor een coherent

lokaal Mina-beleid.

In Leefmilieu, 1992 nr.5, p.149-156

Vademecum voor gemeentelijk milieubeleid, Deel Beleid.

*Uitgeverij Vanden Broele, Brugge, 1994
(degelijk losbladig werk)*

Milieuprojektenwinkel 1993.

*Uitgave Provinciaal Instituut voor Hygiëne,
Antwerpen, 1993*

De gemeentelijke minaraad als hef- boom voor een beter milieubeleid : een handleiding voor leden van de gemeentelijke milieu- en natuurrad.

*Uitgave Natuurreservaten, Brussel,
Snelschrift 1993/2*

Kaderplan gemeentelijk milieubeleid.

*Uitgave Vereniging Nederlandse Gemeenten,
Den Haag, 1995 (degelijk losbladig werk)*

Maak zelf het milieurapport van je gemeente.

In Milieurama, 1994 nr.9, p.3-5

Van glasbak tot zonneboiler: de belangrijkste ontwikkelingen bin- nen het gemeentelijk milieubeleid.

*Uitgave Vereniging Nederlandse Gemeenten,
Den Haag, 1994*

Bevoegdheden van de gemeenten inzake milieubeleid.

In Milieu & Bedrijf, 1992 nr.2 extra, p.5-20

• Martine Langen

Mijn spaargeld spaart de wereld.

Netwerk steunt projecten die werk willen maken van een beetje mens- en milieuvriendelijke wereld. Konkreet zet Netwerk zich in voor integratie, voor ondernemen op menselijke maat, voor alfabetisering, milieubeheer, emancipatie en noem maar op.

Netwerk haalt z'n fondsen voornamelijk uit het Krekelsparen, de bekende spaarformule in samenwerking met de ASLK. Voor iedere frank ingelegd op een Krekelspaarrekening belooft de ASLK Netwerk met een extra vergoeding van minimum 1%.

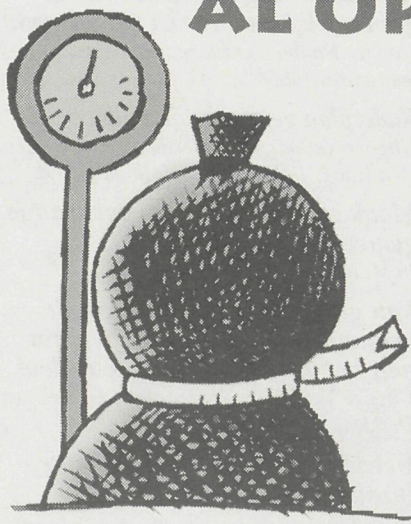
Maatschappelijk engagement is niet nieuw voor de ASLK: het maakt wezenlijk deel uit van haar beleid. Dat bewijst ze eens te meer met deze nieuwe ethische beleggingsformule: de Termijnrekening met Krekel-Certificaat. Daarmee blijft de ASLK de bank die kleur bekent.

krekelsparen

STAAT UW VUILNISZAK AL OP DIEET?

De afvalberg groeit nog steeds. Maar samen kunnen wij daar iets aan doen. Kiest u voor duurzame en afvalarme aankopen, dan voorkomt u al véél afval. Verder halveert u de inhoud van uw vuilniszak door te sorteren en recy-

clage te stimuleren. Groente-, Fruit- en Tuinafval wordt compost. Papier, glas, blik en zelfs een deel van het klein gevaarlijk afval worden gerecycleerd voor een tweede leven. Met uw verkoopbare kleding, speelgoed, boeken en buikbaar grof vuil (meubels, radio's, t.v.'s...) kunt u terecht bij de kringloopcentra. Zo verkleinen wij samen de afvalberg.

De OVAM stimuleert projecten, geeft informatie, stippelt mee het beleid uit... kortom, helpt u op weg naar een afvalarme, leefbare planeet.

SAMEN ZETTEN WIJ UW VUILNISZAK OP DIEET !

OPENBARE AFVALSTOFFENMAATSCHAPPIJ VOOR HET VLAAMSE GEWEST
KAN. DE DECKERSTRAAT 22-26 • 2800 MECHELEN
TEL. 015/20.83.20 • FAX 015/20 32 75

Volledige vrijheid voor iedereen.

Proximus verbindt u met de vrijheid.

NIEUW

PROCTER & GAMBLE
brengt

ARIEL

Dash

futur

Deze kwaliteitsproducten voor de toekomst zijn ontwikkeld om nog beter aan de behoeften van de gebruiker te beantwoorden en met zorg voor het milieu.

Door gebruik te maken van technologisch speciaal ontwikkelde processen en grondstoffen, is er 25% bespaard op de ingrediënten, 30% op de verpakkingsmaterialen en wordt er aanzienlijk minder energie verbruikt in vergelijking met gewone producten.

Duidelijke gebruiksinstructies met aangepaste doseersystemen helpen overdoseringen te vermijden.

Dit is een concreet voorbeeld van de milieubeleidslijnen die Procter & Gamble volgt bij elke productvernieuwing.

**Dit milieubeleid geldt voor alle producten
van Procter & Gamble :**

**o.a. Ariel • Dash • Dreft • Lenor • Vizir • Mr. Proper
Viakal • Pampers • Always • Demak'Up • Tempo
Pantene • Vicks • Pétrole Hahn • Oil of Olaz
Head & Shoulders • Camay**

Philips Spaarlampen.
Zo verdwijnen alle nachtmerries.
Ook die van
uw elektriciteitsrekening.

Let's make things better.

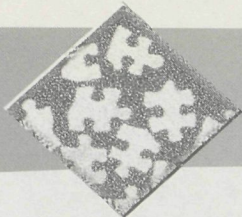

Isabel ziet geen spoken meer sinds er een lichtje brandt. En Isabels ouders slapen op de beide oren. Want nu gebruiken ze de Philips Spaarlampen. Die gaan namelijk 10 keer langer mee en verbruiken bovendien 5 keer minder energie dan gewone lampen.

Voortaan laten ze dus steeds een lampje branden, zelfs in de gang, zodat ze zich geen hoedje schrikken als de elektriciteitsrekening komt.

PHILIPS

PUZZELEN

Genoeg gelezen? Zet je dan even schrap voor je maandelijkse dosis puzzelplezier. Vul de onderstaande puzzel in en ga op zoek naar de naam van een BBL-lidvereniging. Die vind je door de cijfer-letter-kombinatie behoorlijk in te vullen. Gevonden? Schrijf het antwoord op een briefkaart en stuur die naar Bond Beter Leefmilieu, Milieurama-puzzel, Overwiningsstraat 26, 1060 Brussel. Met wat geluk krijg je een prachtig BBL-boekenpakket thuisgestuurd. Niet overtuigd? Neem dan maar eens contact op met Guy Helsen uit Laakdal of Danny Reynaert uit Roeselare. Zij zijn de winnaars van de maart-puzzel en krijgen het BBL-boekenpakket eerstdaags in de bus gedropt.

HORIZONTAAL

1. Balkanbewoner ; Ongekunsteldheid
2. Bloeiwijze ; 100 vierkante meter ; European Environmental Bureau
3. Muzieknoot ; Noodoplossing ; Loofboom
4. Op grote afstand ; Op dit moment ; Paardeslee ; Onderwereld
5. Aziatisch land ; Gezwel ; Afbeelding
6. Tegenvaller ; Mannetjeshond ; Wagen
7. Vruchtenat ; Snelle loop ; Projektieplaatje ; Deel van een boom
8. Afvalwater laten wegvloeien ; Frans komponist
9. In orde ; Stommeling ; Eenheid van druk ; Vistuig
10. Vat ; Loflied ; Zangvogel
11. Spoorstaaf ; Elektrode ; Voederkuil
12. Platte schudmand ; Vogel ; Slot ; Lokspijs
13. Boven ; Inheemse vetplant ; Muzieknoot
14. Papegaai ; Binnenvaartuig ; Gevuld
15. Geluidseenheid ; Kwajongen

VERTIKAAL

1. Stel vaatwerk ; Natuurbos
2. Voordat ; Zwemvogel ; Zoogdier
3. Radium ; Russisch monnik (1871-1916); Kwaliteitsaanduiding voor wijn (afk.)
4. Ondergang ; Boksterm (afk.) ; Oosterlengte ; Chloorhoudend oplosmiddel
5. Aziatisch land ; Ozonvretend gas ; Schaaldier
6. Kuil ; Een zekere ; Streling
7. Mannetjesschaap ; Grafvaas ; Kloosterzuster ; Onwrikbaar
8. Cadans ; Leerstelling
9. Gelofte ; Bejaard ; Slaapplaats ; Grote bijl

10. Mannetjesbij ; Iers Republikeins Leger ; Slot
11. Naar beneden ; Verlichtingsmiddel ; Westerse verdragsorganisatie
12. Blad papier ; Muzieknoot ; Bevroren water ; Nachtvliinder
13. Rivier in Siberië ; Sierplant ; Deel van een kast
14. Appetijt ; Engels bier ; Jong schaap
15. Inheemse bolplant ; Loofboom

Met deze cijfer-letter-kombinatie vind je de naam van een lidvereniging van de Bond Beter Leefmilieu.

I9 A2 L1 N12 D5 H5 M5 O9
G10 I13 A15 I3 D11 E7 M15
C7 E14 O2 H14 J12 E4 K10
J7 B8 O1 I6 L11 K3 G7 L8

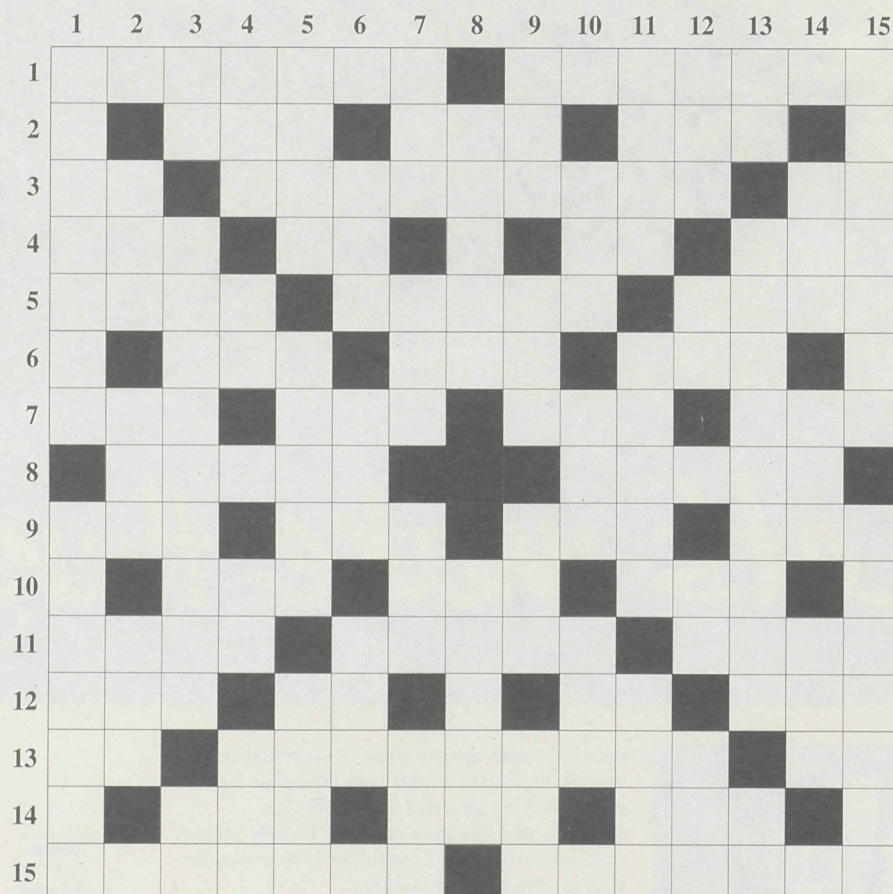
Oplossing van Milieurama 1996/3:

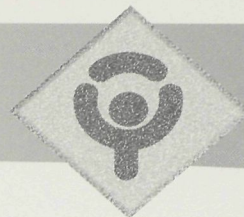
Horizontaal: 1. zaagbek-rendier ; 2. sar-are-ian ; 3. af-september-ia ; 4. das-me-ol-rok ; 5. lood-trein-munt ; 6. eed-one-was ; 7. bod-rus-poe-tor ; 8. radon-enkel ; 9. ren-ooi-wie-leb ; 10. erg-eva-neo ; 11. twee-arend-boos ; 12. gis-mr-ac-set ; 13. ag-naaldboom-ra ; 14. bed-uil-des ; 15. spreekw-ijzertijd.

Vertikaal: 1. zaadlob-rotgans ; 2. fao-ore-wig ; 3. as-soedanees-br ; 4. gas-de-re-nee ; 5. brem-droog-made ; 6. pet-uno-ara ; 7. kat-ros-ier-luw ; 8. regen-verdi ; 9. rem-iep-wan-blij ; 10. bon-oei-dao ; 11. niel-wenen-code ; 12. dar-ma-eb-mer ; 13. in-rusteloos-st ; 14. ion-ole-oer ; 15. reaktor-bijstand.

De BBL-lidverenigingen waarnaar we op zoek gingen was 'Greenpeace Belgium'.

• door Dirk Serneels

MILIEUBELEIDSPAN: WAT? WANNEER? HOE?

Nogal wat milieuverenigingen keken met spanning uit naar 1996. Dit jaar zou het eerste gewestelijk milieubeleidsplan moeten worden opgesteld dat ons milieubeleid voor de volgende 5 jaar zal bepalen.

Om alle vragen en onduidelijkheden omtrent dit milieubeleidsplan opgelost te zien, organiseert Agalev in samenwerking met de vzw Ploeg op zaterdag 1 juni een informatievoormiddag in de gebouwen van de UFSIA te Antwerpen.

Tijdens deze voormiddag stelt Frank Van Sevenscoten, administrateur-generaal van de Vlaamse Milieu Maatschappij (VMM) het ontwerp-milieubeleidsplan voor. Aviel Verbruggen, bekend van het MIRA-rapport, legt het milieubeleidsplan als instrument uit en Rik De Baere van de Bond Beter Leefmilieu verwoordt het antwoord op het ontwerp-milieubeleidsplan van de milieubeweging. Tenslotte geeft Agalev haar visie op het milieubeleidsplan weer.

Inlichtingen:

Ploeg/Agalev, Brialmontstraat 23,
1210 Brussel, Tel. 02/219.19.19,
Fax. 02/223.10.90., e-mail:
agalev@agalev.be

BOOTJE VAREN....

Kanaaltochten Brabant organiseert van april tot oktober boottochten die het Belgische waterlandschap verkennen. Het gaat om boottochten die worden gekombineerd met busuitstapjes langs historische steden of leuke bezienswaardigheden. Kanaalboten Brabant heeft vier edukatieve en toeristische dagtrips op het menu staan waaraan in groep of alleen kan deelgenomen worden.

De eerste boottocht is er één van Brussel over Vilvoorde en Kapelle-Op-Den-Bos naar het

Scheldeland. Onderweg wordt er ondermeer halt gehouden bij het Sashuis van Klein-Willebroek en in Rupelmonde. Daarnaast is er ook een dagtrip die de vaarders van Brussel naar Beersel brengt. Het is een mooie tocht langs de Zennevallei, waarbij de mogelijkheid bestaat om het Kasteel van Beersel en het Provinciaal Domein van Huizingen te bezoeken. De derde boottrip gaat van Vilvoorde naar Ronquières. Een autobus brengt je naar het Hellend Vlak van Ronquières waar een eventueel bezoek aan de indrukwekkende toren gepland is. Na de inscheping rolt de boot over het Hellend Vlak en finaal volgt de versassing te Ittre. Tenslotte is er de boottocht die je van het Vlaamsbrabantse Halle naar het Henegouwse La Louvière brengt. Wellicht de meest spektakulaire tocht met als hoogtepunten het Hellend Vlak van Ronquières en de versassingen te Lembeek en Ittre. Nadien plannen de organisatoren een bezoek aan de hydraulische scheepsliften van La Louvière.

Inlichtingen:

Kanaaltochten Brabant, Roggemanskaai 8,
1501 Halle, Tel. 02/356.29.24.,
Fax. 02/361.51.40.

VEILIG WERKEN

The Center for Professional Advancement organiseert een twee- drie- of vijfdaagse cursus rond veiligheid in de chemische laboratoria van 3 tot 7 juni te Amsterdam. Het is een intensieve cursus die de allernieuwste methodes in verband met veiligheid en gezondheid op het werk aankaart.

De cursus bestaat uit een basisprogramma, dat drie dagen in beslag neemt, en een geavanceerd programma dat de laatste twee dagen beslaat. Het basisprogramma overloopt de algemene organisatie in verband met veiligheid en gezondheid op het werk. Methodes en praktijkgerichte oefeningen om de veiligheid te verbeteren staan op het programma. Tijdens het tweede deel, het geavanceerde programma, brengen de organisatoren allesomvatten-

de en gedetailleerde aspecten rond laboratoriumveiligheid aan de man. Er wordt ondermeer aandacht besteed aan het ontwerp en de implementatie van een veiligheidsprogramma voor laboratoria en specifieke veiligheidsnormen van verschillende internationale ondernemingen worden onder de loep genomen.

Inlichtingen:

The Center for Professional Advancement,
Oudezijds Voorburgwal 316a, 1012 GM
Amsterdam, Nederland, Tel. 0031/638.28.06
en Fax. 0031/620.21.36.

DAG VAN HET BOS

Op zondag 2 juni organiseert de Koninklijke Belgische Bosbouwmaatschappij de 4de editie van de Dag van het Bos. Een en ander staat dit jaar in het teken van 'Duurzaam Bosbeheer'.

Bossen mogen dan wel steeds schaarser worden, ze vormen een belangrijke rol in onze maatschappij. Het bos bepaalt in grote mate het landschap en vormt een unieke leefwereld voor fauna en flora. Het treedt eveneens op als scherm tegen bodemdegradatie en het vormt een filter voor zuiver water. Tenslotte vertegenwoordigt het de plaats waar mensen kunnen verpozen en ontkomen van de dagelijkse drukte en stress.

De Koninklijke Belgische Bosbouwmaatschappij wil, aan de hand van geleide wandelingen, alle functies van het bos aantonen. De volgende zes boswandelingen liggen vast: Bois de Dave (Dave), Sart-Tilman (Luik), Forêt de Bra (Bra), Bois du Bailli (Braine-le-Château), Familiestand (Postel) en Bos van Ooidonck (Deinze). De wandelingen zijn doorlopend van 10 tot 15 uur gepland en een wandeling duurt gemiddeld anderhalf tot twee uur.

Inlichtingen:

Koninklijke Belgische
Bosbouwmaatschappij, Centrum Galerij,
Blok 2, 6e verdieping, 1000 Brussel,
Tel: 02/223.09.01., Fax. 02/223.01.45.

MILIEURAMA 16DE JAARGANG • MAANDBLAD VAN DE BOND BETER LEEFMILIEU

REDAKTIE EN ADMINISTRATIE

Bond Beter Leefmilieu, Overwinningstraat 26,
B-1060 Brussel, Tel. 02/539.22.17., Fax.
02/539.09.21.

ABONNEMENTEN

70 Bf (los nummer), 650 Bf (jaarabonnement),
800 Bf (buitenland), 1300 Bf (steunabonnement)
op rekeningnummer 001-1475409-18
van de Bond Beter Leefmilieu vzw.
Lidverenigingen van BBL kunnen hun leden een
voordelig kombi-abonnement aanbieden.

HOOFDREDAKTEUR EN VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

Lieve Grauls, Overwinningstraat 26, B-1060
Brussel

EINDREDAKTEUR

Piet Decoster

WERKTEN MEE AAN DIT NUMMER:

Pascal Bungeneers, Stefaan Claeyss,
Rik De Baere, Piet Decoster, Bram Dousselaere,
Marion Geron, Lieve Grauls, Erik Grietens,
Danny Jacobs, Martine Langen,
Bea Lootens, Bart Martens, Dirk Serneels,
Sandra Van Aerschoot, Jan Van Herk,
Mauricette Van Houdt, Dirk Van Regenmortel,
Karla Schoeters

FOTO'S

Frans Geys, Gert Jochems

DIA VOORKAFT

Luc Verhaegen

ILLUSTRATIES

Hilaire

VORMGEVING

KODE • Koen Théré

PRE PRESS

Fotografure FM

DRUK

Pandava Ekeren

COPYRIGHT

Overname van artikelen wordt aanbevolen,
mits bronvermelding.

Adverteerders zijn verantwoordelijk voor de
inhoud van de opgenomen advertentie.

Milieurama wordt gedrukt op niet-gebleekt kringlooppapier, de kaft is niet chloorgebleekt en de inkt is op vegetale basis.

DE 10 DADEN DIE GB STELT VOOR HET LEEFMILIEU.

1. GB schakelt schadelijke stoffen voor het leefmilieu uit.

Enkele voorbeelden :

De vervanging van de freon R 12, gebruikt in de koelinstallaties, door de R 22 en de stelselmatige terugwinning van gas in het geval van een defect.

2. GB vermindert het gewicht en de omvang van zijn GB- en Witte-Produkten®-verpakkingen.

Enkele voorbeelden :

In het gamma van de diepvriesgroenten werd het kartonnen omdoosje door een zeer lichte plastic film vervangen : een gewichtsvermindering van 50%, hetzij 7000 kg per jaar.

3. GB zamelt eigen afval in en sorteert met het oog op recycling.

Enkele voorbeelden :

In 1995 werd 8000 ton karton ingezameld in de winkels. Eind '95 werd succesvol gestart met het selectief inzamelen van papier in het administratief centrum (± 800 medewerkers).

4. GB verkoopt producten die het leefmilieu beter beschermen.

Enkele voorbeelden :

Onder GB-merk, 100% gerecycleerd toiletpapier, keukenrol, ongebleekte koffiefilters, tonijn, gevangen zonder toegebrachte schade aan de dolfijnen.

5. GB gebruikt voor het leefmilieu betere producten.

Enkele voorbeelden :

De onderhoudsfirma's van de lokalen moeten zich aan de voorschriften houden, vermeld in het lastenboek m.b.t. de gebruikte reinigingsproducten (bv. allesreiniger) en toegeleverde materialen (vuilniszakken). De kantoorbenodigdheden moeten eveneens beantwoorden aan ecologische criteria.

6. GB vermindert het gebruik van materialen en energie.

Enkele voorbeelden :

- temperatuurregelingssysteem in de winkel
- in de zuivel-, vleeswaren- en fruit- en groenteafdelingen worden meer dan 9.500.000 bakken jaarlijks gesorteerd om intern te worden hergebruikt.

7. GB informeert de consument.

Elke verbetering aangebracht op een product of verpakking wordt stelselmatig meegedeeld aan de consument. De aanduiding wordt voorafgegaan door een pictogram. Het betreft steeds een objectieve en bewezen informatie.

8. GB steunt recycling.

Het geheel van GB-en Witte Produkten® draagt het groene punt. Dit betekent een financiële bijdrage aan FOST Plus.

FOST Plus heeft als opdracht het organiseren en het globaal en progressief beheer van huishoudelijk verpakkingsafval met het oog op hun valorisatie o.a. door recycling.

9. GB informeert en vormt zijn personeel i.v.m. het leefmilieu.

Bij elke verschijning van het bedrijfsblad wordt het leefmilieu systematisch behandeld. De medewerkers worden aangespoord om hun commentaren kenbaar te maken en aan positieve ideeën wordt indien mogelijk gevolg gegeven.

10. GB heeft een leefmilieu-afdeling.

Haar doel : informeren, coördineren en verbeteringen aanbrengen met de bekommernis bij te dragen tot een beter leefmilieu.

Wenst u er meer over te weten :
contacteer de GB Leefmilieu-afdeling
Geneviève Bruynseels
Olympiadenlaan 20
1140 Brussel

